

Dicimus. **Ci**
Domine exau
di orationem Titulus
Cassiodo. Oratio

pauperis cum anxius fuerit et co
ram domino effuderit precem sua.
quibus aliqui presertim psalmum do
mino saluatori putauerunt esse aptum
dum

Mico pro eo quod apostolus ad
hebreos. i. allegat li
teram huius psalmi. viz. vnicuique
Inicio tu digne terra subdatur. et vsque ibi
Et animi tui non deficient. per hanc li
teram probans equalitatem filii ad
patrem in potentia et duratione.

Cass Conueniens tamen videtur
afflicti magis a gemetis
pauperis sicut a ipse titulus continet
introducere in hac relatione perso
nam. quia multa sunt que christi imacu
lato nequeant conuenire. primo quod
anxius nullus fuisse legitur dominus
christus. Anxius est enim qui in graui
discrimine constituitur nulla propter quam
sequi debeat novit eligere. Deinde
quod infra dicitur. oblitus sum comedere
panem meum. et illud quod cinerem
tanquam panem manducaui. Ad terram enim non le
git christus fuisse in hac egestate. Et
nota quod dum vbiq; in titulo nomina sunt
posita: hic pauper sine nomine introdu
citur ad loquendum. scilicet. ut cum vni
attribuitur. omnes christi pauperes cog
noscerent hoc sibi attributum. Om
nino preterea credendum est hunc
psalmum esse exemplum ex his qui
intitulantur ab oratione quibus peni
tentium quintus esse videatur

Hugo hanc autem dicitur esse quibus psalmus
penitentiae cuius effica
quod dicitur oratio **Colle** die descripti
one; si scire volueris: hanc sibi titulo
psalmi lxxxix inuenies luculenter depi
ctam **Predicti** vero tituli talis est sen
sus **Hugo**. **Iste** psalmus est oratio
pauperis et aie paupertate spirituali
gementis cum anxius fuerit in misere
rijs vite presentis. et effuderit coram
domino pro **Cass** cum dicit coram domino
esse sua **Cass** tale orationem vult
ligi quod de sacculi aie ante pedes regios
qui auri metalli copia de coelo subdat.
vix ei repies sicut quod dicitur dicitur ut orati
oni quod non aliud maneat aliene cogi
tationis iurra obstatum et in coelo
qui dei mens dirigit dedit ac fra
gata id est etiam magnam atque saluber
rimam est orationem ceptum iugiter imminet
et cum adiutorio dei obstatum viuaciter
suggerit obstatum inimici. quoniam hanc
ab domino mens stabili iustitiae condatur
Vides itaque propha ante aduentum domini
humanos indefinenter crescere errores
personam pauperis ouementem assumpsit.
quod calamitates mundi presentie humili
tate defleret. ut cito illi misericordis
subueniret quem tot mala adunato
falsae depremebant: dicit ergo

One exaudi orationem meam. **Mico** Proce
deret: quod oratio secundum deum male
num est ascensus mentis in deum. **Let**
clamo meus. procedens ex ore
ad te veniat. et acceptus sit coram te
Cass Hunc autem modum sancte oratio
nis seruandum deuotissimi christi
animum intelligat ut ibi ipsum cogit

quod orat. ipsum respiciat mente
cui supplicat: omnes superfluas .
cogitationes excludat. aliud non
admittat extraneū. ne ut ait qdā
purissimi fontib? apros immitte
re videat in puidus. Hinc etiā san
cti ambrosij in apl? hore sexte ro
scus ynus ille redoluit. Ait ei Ora
to mente dñm orato simul spiritu
ne vox sola xpō canat. Sēsus q? nē
alibi ductus aberret fluctuās va
nis preuentis casib? Tūc em ac
cepta est deo orō canentiū si pura
mens id gerat qd explicat. Sequi
tur vox de pre

Rico **R**on
cantis. **au**tas fa
ciem tuā a me. **viz** pemitte p pec
catorū meorū enormitate repellēdo
orōem meā. loquit de deo ad mo
dum hoīs q auertit faciem ab eo
que? nō vult exaudire addit **in q**
cuq die tribulor. **i. s.** simole pecca
torū aut seculi aduersitate pmoz
lidma ad me. **p**recante p auxilio
laurem tuā. **v** demerā tuā exau
diendo ptiacionem meam.

Cassi **C**um em in totos audi
at. totos videat. solos
illos aspicere a audire dī. quorū
preces benign? exaudit. **q**ū
q die iuo caueo te: **v** lociter exau
di me. **q**uantū se i humilitate pe
nitens iste pna mēte pstrauerat.
tm in ipsa supplicōne crescebat.
Nā cū pmo dixisset. **m**clima ad me
aurem tuā. **J**ā ostendit? pētit vt ce
letius valeat audiri. **q**ui vero velo
citate postulat. de impetrōne se
curus est subiūgit cām

Rico

Quia defecerūt sicut fumus dies
mei in vanis ac tenebrosis actib?
consum **Cassi** **Q**d maxie ad su
pti. **p**biā mūdi respī
cit: q? qūto plus extollit tanto am
plius eua **Hugo** **V**el iur
nescit. **t**a lraz al
legat hic breuitate vite sue vñ **J**a
cobi. **iiij.** **Q**uid ē vita hoīs. **v** vapor
ab modicum parens **S**equitur.

Rico **L**et ossa mea sicut cremi
um aruerūt. **C**rymū dī
a cremo as. et ē caro frixa qī arsa
que remanet in patello pinguēdi
ne extra **Hugo** **P**er ossa q
ata. **f**ustētāt car
nem nē defluat: intelligunt vires
aie quibus ipsa sustētāt. **H**as pe
nitens deplorat p estū temptatō
num arefactas. nō hūtes deuotio
nis pinguēdinez. **T**ūl acio rōna
h? ossa mea qī frixa otabuerūt.

Cassi **H**ic em frigitur p dōi.
qm futuros ignes mē
dium q? iglēne formidat. **N**az q? se
pauelat arsurū: iphus mēdij te
rore iā frigit a arelat **E**tyt iste pe
nitēs cito remediū ipetaret venit
ad miseriaz suaz flebilem narra
tōem. cum subdit dicens.

Rico **P**ercussus sū sicut fe
nū. **q** sicut fenū arefcit
tpe ardoris: sic ego se tuore tēpta
tionis deficio. **E**t aruit cor meū.
defectu deuotōis. **q** oblitus sum
comedere panē meū. **v** studiu? sa
cre scrip

Cassi **H**inc em expm
ture. **t**ur natuā peccā
tium: q? dū delictū appetit. oī pla
tio dñi nō h alet **S**equitur. **A**uo
Lilij.

gemitus mei: adhaesit os meum carni
mee. **Iero.** ^{v. pre nimio dolore} cordis mei quez pa
tior p delictis meis ita exicavi me
metipsum vt sine carne essem. et pel
les mee adhererent ossibus meis.
carnem p **col** enumeratis mise
pelle dixit. **col** rixis suis idem pen
tens p dicit nob tria gna penitentiu
qbus pcca delent a vita mereatur
etna. vñ dicit. **Silis factu** sic pellica
no solitudinis. **Cassi.** Pellica
nus avis egiptia e q nascit in soli
tudine mli flumis. cy conijs corpo
ris granditate cõsilis. q naturali
macie sp affecta est. a sic phisiolo
gi dicunt. tenso intestino p viscera
qeqd escay accepit. sine aliq deco
ctione trãsmittit. a paruisimo cibo
rũ suco reficitur. q nõ gregatim vt
ceteræ aues volat. sed se delectatione
solitaria cõsolatur. Eoz vñ gen⁹
dicit esse qd in desertis locis vsatur.
Per hoc g auuuz genus pulcrime
signatur hẽmte. q hoim ofortio de
relicto timore dñi remota afflictõe
discruciantur. **Põr etiã** hec eẽ vox
xp̃i dicẽtis. silis factu sic pellicano.
Au Pellican⁹ dicit rostro pullos
q occidit a tribuo lugẽ. tandẽ
q sanguine rostro sup eos fundẽ vñ
illi reuiuiscãt. Sic xp̃s occidit mor
tem in pccõrib⁹ vt eos sanguine suo
uiuificaret: pussit saulũ vt viuifi
caret paulũ. **Sequitur.** **Ad⁹ si sic**
noctitorax i **call** Aliud gen⁹ pe
domicilio. **call** nitentiu intro
ducitur. **Noctitorax** dicit noctis cor
uus que spãat in asie ptib⁹ mue
nre posse testantur. que qdam bu

tonem. qd am noctua esse dixerunt
q tunc magis vigilare a quere escas
incipit. qu se in sopore aiantia cun
cta opponit. Ita a penitens iste nõ
durno tpe. **Hu** videlicet in medio
h⁹ seculi **Hu** nationis prave
hitans. escas aie vire etne **Cal**
fios. sollicita curiositate pquirit.
mõ psalmodie operã dãdo. modo
elas faciendo. modo carceres occulte
visitando. solũ deũ vult hie testẽ:
cui caligo noctiu nõ tollit aspectũ
Et nõ q sic pellican⁹ designauit se
remita atq solitariũ. Ita noctico
rax illũ dcdarat q se domicilio suo
retinẽs. a publica visione remot⁹
est. **Sequitur tertiu gen⁹ penitentiu**
cũ dicitur. **Vigilauit: a fact⁹ si sicut**
passer solitari⁹ in fado. Passer e
avis parua h nimia sagacitate so
licita q nec facile laqueis irretitur
nec p mgluuiem ṽetris escarũ am
bitione recipitur. **Hec pp̃ infirmi**
tate suã ne a ipsa a p̃datore capia
tur. a fetus ei⁹ serpẽtinis deuorene
in fidẽs. in sumitate domoz m̃difi
cat vt a pericul reddatur aliena.
Dic meito oparat illi. q diaboli m
fidias formidans. spãliter ab ecclẽ
seu mõsterij septa ofugit vbi ope
ra sua solitate custodit. **Et hunc di**
xit solitariũ vel vnicũ pp̃ caritate;
q ex multis vñũ facit. **Ecce q̃ elegã**
ter tria gna penitentiu; p sit itubi
nes p̃dicay auuũ in se dcdarauit.
vt q m̃ubi c̃mina lugebat. p oim
satisfactionũ modis discurre vide
retur. **Consequent allegatur** racõ
exauditionis ex ṽb̃is inuicis a
improperiosis que amatores hu

ius seculi penitentibus inferunt. vñ
subditur. **G**ota die exprobrabant
mihi. **H**uic apte vocantes me pro
hi. **H**uic tam a papellardū. **L**im
inimici mei. **L**amici mundi. q̄a iniquis
odio habui. Et nō solū apti inimici
exprobrabant sed amici falsi de
trahūe bonis viris. vñ de subdit. **L** q̄
laudabāt me. **L**ū essem tūz eis ad
huc in vita seculari vel qui laudāt
me in apto. **L** adue r̄fū me iurabāt
destrahendo in absentia mea. **I**tem
enī mali deridēt bonos. qz opa eorū
dissimilia vident. **V**ñ de subdit. **L** q̄a
cinerem tanq̄ panē manducabaz
L viles cibos: n̄ delicatos ac p̄ h̄
vita mea erat ipsis contraria. vñ sa
pientie. n̄. dicit mali de bono. **Q**uo
niam inutilis est nob̄ a contrariis
opibus n̄ris. grauis est ec̄ nobis
advi. **G**lo. **V**el ita. exprobra
bāt m̄ inimici mei
sed non curabam. qz cinerem tan
q̄ panem manducabam. vñ in ip̄a
reiectione vel derisione malorū re
ficebar gaudens in tribulatione
L a paulum meum. **L** v̄ delectationē
seu iocunditatem temporales: si q̄n
do habebam. **L** cum fletu miscebā.
Hug. **S**ciens quoniam dolore ri
sus miscebitur: a extrema
gaudij luctus occupat. **D**ic autē
fletus fit precipue timore diuini iu
dicii. **V**ñ de subditur. **L** a facie ire
indignati. **I**tem. **L** v̄ hęc omnia sus
onis tue. **I**tem. **L** tenebam propter
futurū iudiciū: i quo facies tua ap
parebit peccatoribus irata. a indig
nationis plena. ne grauiorē incu
terem in purgatorio vel in inferno

propter peccata mea penam. **N**ec
mirum si pertimesco futurū iudi
cium. **H**u. **L** quia eleuans. **L** me su
per omnes creaturas
terrenas per rationem qua me ab
imaginem tuam creasti. **L** allisti
me. **L** id est deorsū me proiecisti q̄n
corporis pondus quo anima depri
mitur mihi tribuisti. **V**el. eleuās
me temporalibus. allisti me i sp̄
ritualibus a eternis bonis que pp̄ te
per alia timeo. **G**rego. **Q**uia
amittere
nuus successus temporalium: eter
ne reprobationis est iudiciū: san
cti enī viri in prosperitatibus plus
in aduersitatibus pertimescunt sup
se iudiciū dei occultum. quo nunc
hos a se repellit nūc illos ad se tra
hit. **D**es sua gratia accendit et̄na
quere re: illos pro voluptatibus su
is deserit exteriora cogitare. **D**ocū
mentem ad superna erigit. illorū
superbia: in infimis mergit. **D**e
rijs. **Q**uis ei hom̄ estimare potu
isset. **J**udam viuēdi sorte etiā p̄ mi
nistriū aplatus amittē. **H**ūc ele
uans allisit: qm̄ dū lucy t̄renū con
cupiuit ab aplatu cadere meruit.
Dugo. **H**ęc est dam nosa cōmu
tatio pro temporalibus videlicet
perdere eterna. q̄a hęc in eternum
habent. illa. s̄. temporalia cūcta stati
transeūt. vñ subdit. **D**ies mei sicut
umbra declinauerūt a ego sicut fe
nū arui. **L** qz que admodū fenū: hō
die virescat a cras siccatur. **I**ta hō
trāsit de leticia i hoc seculo i esticia
de sanitate in infirmitate. a sic decli
nans arescit in mortem. **V**ñ ysa.

baptismi regenerationem p quaz
constituitur in esse gratie que cre
atur in **hugo** Vel qui creabi
anima tur per peniten
tiam & de nichilo aliquid efficitur.
quia peccator et peccati nihil fuit
Vnde **zech. xxxviii.** Nihil factus
est. Et abbit laudabit dñm. Cau
sam subiungit. **Quia prosperit**
et proual as perit ocul misericordie
peccatores longe a se positos. **Iuē**
illud puer b. xv. Longe est dñs ab
impijs. Et psal. Longe a peccatori
bus salus. **De excelso sancto suo**
vnde celo. **vn** **Cass** **domin⁹ de ce**
de subditur **Cass** lo in terram
asperit. v ad nostri corporis fragi
litate m q mundi vicjs tenebatur
obnoxia **Causam h⁹ respectus sub**
inngit **Et** audiret gemi
dicens **Quis** compeditorū id
est penitentiu qui erant prius cō
pedita ligati vnculis peccatorū.
vt solueret filios. v imitatores l
interemptorum. **id ē peccatorum.**
Cass Qui diabolica fraude per
empti sūt gladio peccati
vt videlicet ipsos libearet a patre
nis erro **Vel** vt solueret
ribus **nico** filios interempto
rum v opera meritoria. q per peccā
erant mortificata a reuiuiscūt gra
tia recuperata. **Ad** quid ipsos sol
ueret. v sequent r declarat dicens l
Et annuncient in syon nomen do
mini. **beneficia eius p dīcādo a lau**
dando. **q laudē eius in ierhly.** v in
ecclesia que nomine syon a ierhly
designatur. **fm q dicit** **Appl**us ad
lxv. **Accessistis ad syon montē**

a ciuitatem dei viuētis. ierlm cele
stem. in qua annunciant fideles
nomen domini. eius fide libere cōfi
tendo a predicando: a laudes dei de
bitas exolueno. **Hoc** etiam nō in
congrue de primo aduētū domini
potest exponi. qñ aspiciēs domin⁹
de excelso visitauit nos oriens ex al
to in sua incarnatione. vt opeditos
a dyabolo solueret a vnculis igno
rantie a infidelitates. qui noue lau
dis canticum dño in sancta ecclesia
personarent. **Hoc** cōt fit. **En** cōue
niendo populos. **v** vt oueniens
populus **in vnum** videlicet in vni
tate fidei qui dis. persus erat per diu
sas mundi partes. **Et** non solum
vulgares venerunt ad vnitatem in fi
dei: s etia principes. vnde sub dicitur
La reges vt dicit ppli a ipsi reges
seruiāt dño **hug** **Et** iste ppl⁹
receptorū **hug** fidelis. **Re**
spondet ei. **scilicet xp⁹** **in via vti** tis sue
obediendo eius volūtatī **Cass.**
Non lingua: s vita. non vxo ce sed fi
de. nō clamore sed corde. **Pa** ille cri
sto rēdere cognoscitur q imperijs
eius obediens esse monstrat. **Qui**
qdem ppl⁹ fidelis vt cito ad bñtu
d nē sās pmissaz possit puenire. cō
sequēt s bdit b. **Paucitatez diez**
meoz nūcia m. **Pō** em amore pū
tis vite desiderat scire finē: sed vt in
ipsis cōfessionib⁹ dñi p seuerās ad
requiē illā celestis regni velocit p
ueniret. **Paucitatez diez.** dixit. qā
quandoz finēdos esse ostabat.
Qd em finiendum est. longum di
cere nō debemus. **ne reuoces me in**
dimidio diez meoz. **Hoc** est in

uentute in q̄ lubrica & lasciuia vel
luxuriosa plerūq̄ uolūtas appetit
& etatis feruore crimja pl̄ amant.

Collect. Penitens ergo orat
talis etatis: s̄ ab maturitatez mit
pueniens valeat cōsequi domini
eternitatem de qua subditur.

Rico. Li generatōe & genera
tionē anni tui. & dura
tio tua domine est eterna.

Cal. In q̄ sc̄i p̄petua trā iocun
ditate gaudebunt: q̄n sic
dic̄ ap̄ls: d̄ erit oīa in omnibus.

Rico. Ista aut̄ d̄m̄ eternitate cō
sequēter exponit: dicens
Ritio. In principio t̄p̄s tu do
mine terrā fūdasti. q̄n centrū mū
di. La opa manuū tuaz sunt celi.
sic **Gen. i. d̄.** In principio creauit de
us celūz & terram. Et per ista duo
intelligūtur omnes alie creature.

Calli. S̄ quare cū uerbo facta
sūt omnia opa manu ce
los dixit eē opatos vel fūdatos.
Sed hic manū uirtutē in fūōis dele
mus accipe: sic in alio p̄s. dicitur.
Ipse mandauit & creata sunt.

Rico. Consequēter describit uite
p̄ntis cessatio q̄ erit in
generali resurrectōe: dicens **Ap̄si**
pibūt. Circa q̄d sciendū q̄ mot⁹
celi ordinat̄ ad opletōnez numeri
electoz. & id̄ ipso habito id̄z mo
tus cessabit: sic d̄ **Ap̄c. x.** Iurauit
p̄ uidentēz in secula. q̄ tēpus am
pli⁹ nō erit. Et hoc est q̄d d̄ic̄ **Ipi**
videlz terra & celi pibūt: tu autēz
pmanes. **Sic em̄z eternitas sequit̄**
omnez stabilitatē & imutabilitatē

ita tēpus sequit̄ motū & mutatoez

Solus aut̄ de⁹ est om̄io imutabil.

Celi uero superiores sunt mutabiles
q̄ntū ad sitū. Inferiores autē ut aer
q̄ntū ad alteratōem. modo in om̄i
mutatione est aliq̄ dep̄ditio. q̄ ces
sat aliq̄d esse q̄d pri⁹ eāt. Et sic in
fine mūdi celi pibūt. non q̄ntum
ad subaz: s̄ q̄ntū ad aliquā dispōez
q̄ cessabūt celestia a motu locali
et elementaria a mutua adioe & al
teratōe substātis eoz remanenti
bus. **Itēo s̄ d̄ic̄. La oēs sicut ueli**
mentū ueterascēt. La statū in q̄ mō
sūt. Et intēde q̄ hic opinioez pho
rum mirabili breuitate d̄st̄ r̄p̄it.

Quaz p̄ma est: mundū a nullo el

se creatū. Secūda sine fine māfuz.

S̄ cū d̄i. Inītio tu b̄ne terram fūda

stī: & opa manuū tuaz sūt celi: pri

ma p̄uasio ne p̄hāda cōuic̄. q̄m

creator aū creaturas suas sine ali

quo cognoscit inītio extitisse. Cūz

uero subseq̄nter d̄i. Ipsi peribunt:

finem eos habere d̄clarauit cōtra

dic̄oz phoz opinioez secūda:

ut nullus i stellis gentili errore cō

fideret: cum eas mutandas esse se

tiret. Sequitur. Et sicut op̄to

rium. S̄ forsitan celos op̄to r̄uz

delemus aduertere: quī ab modū

uelam̄s fr̄as op̄iūt. mutab̄ eos.

Sicut enim ad

nemēte estate

uēstis h̄yemalis mutatur. q̄ non

est amplius necessaria: remanēte

tū eius substātia: sic corpora cele

stia et elementaria mutabūtur.

a statu in q̄ nūc sunt: q̄ nō erit am

plius necessari⁹ completo numero

et

et

et

et

et

et

et

et

et

et

et

et

et

et

et

et

et

et

et

et

et

eli dicitur tu autem ipse es. scilicet oino
immutabilis. Quia autem non deficiet.
Non est pro hoc intelligendum quod in eternita-
te quod est mensura duracionis diuine sit
aliquod successio: sed quod ea apprehendere
non possumus. nec pro consequens exprimi-
mere nisi pro comparacione ad tempus.

Cal. Prudentissime nimis atque
vtiliter oratione completa pau-
pille scilicet de peccatorum suorum emissionem
sione a de se resurrectionis future ex-
ultas. vixit ad eternum psalmi. ubi omnia
sibi breuitate adducens se cum electis eius
habitaturum esse gaudet. dicens

Et in suorum tuorum. imitatores
apostolorum Nicolaus quos genuerit pro
verbum euangelii. sicut dicit apostolus
chorus. In christo ihesu pro verbum euangelii
egorvus genui. Et isti sunt vere cri-
stiani qui habitabunt. scilicet eternaliter

in christo sicut ipse dicit
hu. Jo. xij. ubi ego sum: illic
a minister

Cal. La semine eorum.
meus erit. La semine eorum.
hoc mundo seruantur. La semine eorum.
in seculis dirigetur. videlicet hic in gratia: a in
futuro in gloria ad accipiendum
premium in

Cal. Vbi facti auz.
vita eterna. Vbi facti auz.
dono saluato-
re recta atque stabili voluntate gau-
debunt. Quam feliciter anxius iste
peccata defleuit: qui vsque ad eter-
nitatis gaudia se discrucian-
do a punien-

coll. Prestat nobis
do puenit. **coll.** Prestat nobis
perfecto ma-
gnam indulgentie peccatorum: no-
strorum optinende fiducia penitens
iste. qui per cordis gemitum puenit
ad eterne iocunditatis premium. Reg-
num enim celorum vult rapere fletibus

nostris: quos meritis non debetur
Vnde scriptum est. Regnum celorum
vix patitur: a violenti rapiunt illud.
Et iterum. Penitentiam agere
appropinquabit enim regnum celorum
Hereditate; ergo celestium quam
amissimam pro culpam: rapiamus per
penitentiam. **B**enignus saluator
noster suum sue pietatis nobis
aperit: nosque recipere ad se per peni-
tentiam queit. **A**ccedamus igitur
ad eum: nec ab illo quicquam de prese-
tis vite prosperitatibus appetamus:
sed indulgentiam peccatorum pre-
cemur: cogitemus mala que fecimus
a nos metipsums lametis deuotis
atteramus. vt pro talem penitentie fru-
ctum totum meta que nostris exigenti-
bus culpis meruimus. dei annue-
te clementia euadere valeamus.

Cal. condicio beata penitentie.
tium. que de teis efficacis
iustos: de tristibus prohemiter letos
de mortalibus absolute perpetuos
hic malorum societatem ad sepe
habent. ibi angelorum consortia
eterna felicitate suscipient

collect. Qua propter quintum
psalmum cordis deuotione cum tan-
tes. commissa nostra fletibus extin-
guamus a dignis penitentie fructi-
bus culpas quas fecimus salubri-
ter abstergamus: quatinus propter ad
indulgentiam nobis indulta sic ex-
pendamus. vt ad vitam eternam
puenire mereamur gratia a misericordia domini
nri ihesu christi. Cuius est honor a gloria in seculum amen.

Psalmus Cij

Benedic aia.
Titulus psal. iph 68.
Hu. Sicut p^o euasi
onez maris ru

bri. moyses cātauit a ois ppl's cā
ticū laudis dño. vt hētur exo. xv.

Iero Sic p^o illas bñ paupis
huilimas pces. a tā ma
gne peitētie geit^o i pcedenti psal.
expli

hugo quis q̄s fidel mo
catos nē ad redēdūz
laudes a grāz adōes ipi 68. v. p^o

Call. Scies itaq^o ppha mē
tes hōim varijs illu
sionib⁹ subiacē. nec sēp in rā con
tēplacōe desiras: aiaz suā vir scūs
alloq̄tur. vt cū fuerit diuersi dadi
dib⁹ v. p^o iculiterata. bñficioz om
niū re cordet auctore: ne sibi ā alte
ri cuiq^o putet eē t^o bue dū qd a solo
dño stat eē cōcessuz **Vnde dicit.**

Benedic aia Aug^o In oi mu
nē dñi nri. in oi ei⁹ cōsolacōe
in oi cōredōe. in grā quā donare
dignat^o est in idulgetia q̄ nob nō
hoc red dit qd debeat. i oib⁹ opib⁹
benedic aia **Nic.** Per h^o q̄ di
mea dño. **Nic.** cit. aia mea
intelligit p^o tentie exterior: es vt vi
sus audit^o. a sic de alijs **L. a oia q̄ i**
tra me sūt **viz** pōtētie interior: es aie
viz intellectūs. vltitas. memoria a
appetit^o sensitū⁹ sup^o bñ dicit^o **L.**
noi scō ei⁹ **Ibñ dicitōe laudis.** q̄ mi
noz bñ dicit maiori. a nō cōsecrā
tis. q̄ fit cōuersio. sic dicit apl^{us}
ad hebreos. vij. **Smevlla cōtradō**
ne. qd min⁹ ē a mel. ore bñ dicitur
Sequitur Calliodor^o **Bñdic**

aia mea dñio **Repeticio eius de;**
est vt studium maximum concita
ret geminata **Nico** **La noli**
sententia **obliuisci**

omnes retribucioes eius. **Quia**
fm qd dicit Seneca de beneficiis.
Omnium ingratisim⁹ est: qui be
neficij accepti oblitus est

Augusti⁹ Non dicit tribu
tiones: sed retri
bucōnes. **Primo enim tribuit no**
bis deus multa bona. quia nos cre
auit ad suam ymaginem. tēdit
pauit a plura similia. Et homo re
buit deo blasphemias: iniquiuen
do At deus pro his malis nō retri
buit penas sed potius. bonaci ispi
rando penitentiam a pstando ei re
nam Tribuit ergo cum me fecita
retribuit cum me iustificauit

Calliodor. **Hoc ē quod**
obliuisci nul
li fas est vt qui erat obnoxius idē
obligat^o pene dignus fieret mox
honore. Cōsequēter exponit retri
bucōnes futuri seculi quas scātis
fuis dominus pia misericōdione lar
gitur Vnde dicit **L. Vi propicia**
tur omnibus iniquitatibus tuis

L. quādo remissis delictis in pace di
gnat^o suscipe pccōres L. q̄ sanat ocs
infirmittates tuas **L. cum securitas**
a immortalitas eterna in resurrectō
ne conceditur id ē cum corruptibi
le hoc iduerit in corrupcōez. et h^o
mortale corpus induerit immortali
tate **L. Vi redemit de itinere vitaz**
tiam. quādo nos ab etne mortis
calamitate submouit scz vt nō au
diam. Tre in ignē etnū. q̄ patus

voluntatis expressiva. ut habet exo.
xx. a hoc ad litteram

HUGO Moraliter
at p moi
sen intelliguntur oēs facti q̄ extra di
sūt de aq̄s voluptatū seclariū. a per
filios isrl. oēs crederes in xpm. Dis
notificat de voluntatis suas viz vt
supb hūiliet. hūiliet cōfiteat. et
confessus sanet. It hoc procedit ex
magna dei mīa. vnde subdit **Cal**
serator. In opel. a misericord. In na
tural. dñs. xps. lōgamimis.]

Nic. diu expectas p̄dōres ad
penitentiā. a multū miseri
coris. q̄ mīa super altat iudiciū.
dñ. Jacobi. ij. **Non** impetūz iras
cetur de. J. f. elcis suis q̄b? finalit
placat. q̄uis ad tem
p̄ eos castigat

HUGO
Lueq̄ ieternū cōminabit. J. v. corri
pit elōs suos a flagellat vt mēter
nū pareat a plerūq̄ mal i p̄nti p
cit. vt ieternū feriat q̄b? didurus
est. It in ignem eternum

Aug. dñs blasphemā q̄tūdie
a tñ solē suūz oriri fac su
per bonos a malos. Vocat vñdīq̄
ad cōredionē. vcat vñdīq̄ ad pe
nitentiā. vcat bñficijs creatūe. v
cat impiciēdo temp? vñdī. vcat
p lectōrē. vcat p tractatōrē m. v
cat p intīmā cogitacōem. vcat p
flagellū cōredōis. vcat p mīam
cōsolacōis. Sūt tñ q̄bā q̄ p̄parant
ouerfionē a differētā fit in ill' v
cōuia. cras cras. sufficiat q̄ fūisti
vsq̄ ad hodiernū diē p̄tōr. p̄p q̄b
obfua ne lōgitudie mīe dei male
vīdō. tu tibi thesauris iraz i die
ire. a reuelacōis iusti dei iudicij.

Gre Quia q̄s dñiū expectat
ad penitentiā hōs nō con
uerfus durius damnat. Sequitur
sententiā gnalis de mīa dei cui dicit
Cal nō scdm p̄tā nostra fecit nob.]

Nic. p̄mēdo nos citra condig
nū. q̄ tāta ē offensa quā
tus ille q̄ offendit. de? at infinitus
ē et p̄sequēs offēsa p̄ p̄tā mor
tale omīssa est infinita. tñ remittit
vñ subdit **Cal** q̄ p̄ offē
et nobis.]

Cal. s̄a q̄ hunc
absoluit q̄ se studuerit adhibita
satisfacōne. **Jero** Sicq̄ melio
dāpuare ra q̄ mere
bamur idulsi vñ ad huc sub diē
Cal vñ scdm altitudinēz celi a
fra cōroboauit mīaz suā sup timē
tes se.] Quia cōparōne illud quo q̄
significatur. **Cal.** a circūit atq̄
q̄ sicut celūz nutrit fructus eius modo plūuīas
infundendo. mō prestādo serena.

HUGO Ita deus qui est i ce
lūz cuiu populi sui fouz
eū a cōsuat p suā grāz a mīaz. vñ
adhuc subiungit dicens. **Cal** vñ
tum distat ortus ab occidentē: lō
ge fecit a nobis iniquitatis n̄as

Cal. Ac si
dicat **Calliodor.** Tāz
iniquita
tes nostre longe sunt. cum nobis
peccata nostra indulgentur. quā
tum potest clara dies a tenebrosa
nocte distare. Deide ostēdit q̄ grā
dñi ḡtis saluat. vñ dicit. **Cal** vñ
mē miseret pat filiorū mīst? est
domin? timē. **Jero** Sicut p̄ter
tib? se miseretur si

lio cum verberat ut emendet ac
bonis operibus erudiat. ita a dñs
corripit nos in dñu vt saluos faciat

Hugo Consequē ondit mul
tas causas quare do
min⁹ de facili ita nostri miseretur.

Prima est nostra fragilitas. vnde
dicit. qm̄ ipse cogitit figmentum

Rico v. pmitate nr̄az ad
peccanduz: a fragi
litate ad standū iuxta illud Gen.

viii. Sensus et cogitatio hoīs pna
sunt ab malū ab adoleſcētia sua. Et

non solū fragiles fumus q̄tuz ad
animā: s̄ etiā q̄tum ad corp⁹. Vñ

subdit. Recondatus est qm̄ pul
uis sum⁹.

Trāslatio romana ha
bet. Memento dñe q̄ puluis sum⁹

q̄ corpus nostr⁹ in puluere; terre
resoluit vñ compositū est. Secūda

causa est mūbi deceptio: q̄ ardet
homini p̄ prosperitatez. vñ dicit. Lhō

sicut fenū virens ad tēpus mo
diū. hbies ei⁹ vñ vita ei⁹ q̄ si flos

agri sic effloret. q̄ sic flos agri
ad calore; solis cito deficcat: sic vi

ta hominis ad calore; febris vel alteri
us infirmitatis statim exēminat.

Sequit̄ tertia causa quare dñs mi
seret: que est necessitas moriendi.

vñ sub **Hugo** Q̄ vniā spi
ritus Ieristens

in illo vñ corpe hoīs l̄ p̄trāfabit

moriendo. l̄ a non s̄fistat. q̄ rece
dere aia cadit corp⁹. Et s̄i cadauer

quasi caro data vermibus.

Cassi Audiāt qui supbiūt et
se gauēt mundana feli
citate sub **Jero** spiritu oīs iocū

ditas a viriditate eius traditur ob
liuio **Cassio** Nō est ergo de
mi. fugitiuo flatu

p̄sumenduz: s̄ hoc hic poti⁹ agēdū
q̄d nobis p̄desse nouim⁹ in futur⁹.

Et ne quis forsitan crederet ad hūc
munduz aias esse redituras sicut

nōnulli dementiuz putauerūt. ad
didit. **Hugo** l̄ a non coḡscet

suū. Locus aie corpus est: ad q̄d

post morte; non reuertit̄. Vñ **Job**

x. dicit. Vabā a non reuertar.

Rico Trāslatio hebraica ha
bet que est **Jero**. sic. Et

non cognoscat eū ultra locus eius
Quia sicut exītes in p̄nti vita non

cognoscat ea q̄ sunt in receptacul⁹
defundoruz. sic nec defundi cogno
scant ea q̄ sunt in locis viuentium

fm q̄ dicit **Aug⁹**. libro de cura p̄
mortuis agēda. Et hoc intelligēdū

est de lege cōmuni. quia aliquādo
fit aliter et ex reuelatione speciali.

Scienduz tamen q̄ bñi qui sunt cū
xp̄o vidēt in verbo ea q̄ faciunt ad

augmentū sue b̄titudinis. Et sic vi
dēt ea q̄ sunt hic a viuīs ad eoruz

reuerentiam a honorem.

Cass Audisti o homo quid sis
audi quid futurus sis p̄

b̄nificia dñi si dñm non despereris.
dicit em̄. l̄ Misericordia aute; do

mini ab eterno: a vsq; in eternuz.

Hugo Quid est q̄d dicit̄. Ab
eterno em̄ nō fuit mi

seria: ergo nec misericordia. Item
nec ab eterno fuit creatura: q̄ nec
misericordia. Solutio p̄ filē. Sicut

em̄ dicit̄ **Apoē**. xiiij. Agn⁹ qui occi
dit

his est ab origine mundi & p̄dai
sus occidi. Sic a misericordia dei est
ab eterno in p̄uisione eius: et vsq̄
in eternum & sine fine.

Nico [sup̄ timētes eū] timo
re filial reuerentie. et
nō sup̄ illos q̄ cōtēnūt ei⁹ mādata.

Aug⁹ q̄z caro surget ad tor
mentū. **Et iusticia**

illi q̄ remunerat timen
us. **Nico** res eū: extendit li fi
lios filioꝝ. Iq̄ sūt imitatores bonoꝝ
patnoꝝ. **Translatio romana ha**
bet: super filios filioꝝ.

Aug⁹ Multi iusti non hnt fi
lios: a sterilitatis eue
tu aut virginitatis studio: q̄nto mi
nus filios filioꝝ. sed filios nostros
dicūt opa nostra quos p̄ desideriu
cōcipim⁹: p̄ effectū parim⁹: a per
cōsuetudinē nutrim⁹. **Et filios filio**
rū dicūt mercedē opm nostroꝝ.

Hugo quā datur⁹ est domi
nus [his q̄ suant te
stamētū ei⁹] & p̄ceptū ei⁹ corde reti
nendo: a ope adimplendo. Vñ sub
ditur. **Et memores sunt māda**
toꝝ ip̄s⁹: ad faciendū ea. qz iuxta
Aplm. nō auditores legis: s̄ facto
res iustificabūtur apud deū. **Seq̄t**
to **Omni⁹ i celo paratū se dē suā.**

Calli hoc ad illud ptinet qm̄
dñs **Iesus** ascendit ad
celos: sed et qz ad dexterā dei patris
inde venturus est iudicare viuos a
mortu⁹.

Hugo de cui⁹ potētia
os. **Hugo** s̄dit: dicens.
La regnū ip̄s⁹ oib⁹ dñabit. **Ism**
qz dñs **Daniel** vii. **Populi trib⁹: et**
lingue seruient ei.

Nico demē iducit p̄ba ad
laudez dei celestes crea
turas: dices. **Benedicite dño om**
nes angeli ei⁹. **Ib̄ n̄ dicit de laudib⁹ di**
uine: q̄ minor b̄ndicit maiori. [po
tētes virtute.] videlz naturali q̄ an
geli excedūt virtutē a fortitudinez
omniū corpaliū. **Et qz hec virtus**
remansit in demōib⁹. **Ideo dñs Job**
xli. Non est ptās sup̄ terraz q̄ ei cō
paretur. **Veruntamē** quia sancti
angeli sunt om̄o obedientes diui
ne volūtati. **Ideo subdit. facientes**
verbū illi⁹. **Iob** dicit de iussis ei⁹. **Ad**
audiendā vocē sermonū ei⁹. **Isti**
fmones sunt diuine reuelationes
que p̄mo fiunt angelis sup̄iorib⁹
a p̄ illos medijs: a p̄ medios inferi
oribus: a p̄ inferiores s̄ctis homi
nib⁹. **Ism** **dyonisiū de ang.** ierāt.

Cal. Angel em̄ v̄bū dñi est vo
lūtas ei⁹: qm̄ illa s̄blimis
spūalisqz s̄ba btōꝝ āgeloz cū dñz
cōtueē. ibi veritatē volūtatis ei⁹ cō
gnoscat. nō eis de⁹ v̄berato aere loq̄
tur: s̄ in spiramie suo volūtates eo
rū ad suū velle cōtūt. **Sic erūt vt cre**
dīm⁹ b̄a hoies post q̄ regni eīm̄ fu
erint p̄mia cōsecuti. **Benedicite**
dño omnes virtutes eius.

Nico hoc exponit duplicat
vno mō de oib⁹ āge
lis cōter: q̄ aliqñ dicitur virtutes
p̄pter excellentiā sue virtutis. **Alio**
modo specialit̄ de medio ordie āge
loꝝ secūde ierarchie: q̄ dñs ordō vir
tutum: eo qz minist̄eria liter op̄an
tur in miraculis factis diuina virtu
te contra solitum cursum nature.
Ideo subditur. Lminist̄ri eius quā

Benedic anima mea domino.
Aug pro taz mltis a ma
gnis muneibus gra
tiam ei? qui in hoc psalmo cōti
nentur. Domine deus meus. **Je**
re. Omibus quidem es a deus
a dominus. sed meus proprie de?
a dñs es qui merui vocare seruus
tuus a pecca. **Hug** Magnifi
tis absolutus **Hug** catus es
non i te qui nec augeri potes. nec
minui sed in notici a nostra. **Cal**
sio. Cum te sentiamus creatorez
redemptoremqz omniū bonoz lar
gitorz. ad postremū ipm a iudicē
nostrz. **Adiecit** **Q**uoniam
qz vehementer **Q**uante es ex
cellētie qz nō potes laudari a creatu
ris quantū tu es laudabilis. sic dñ
Ecclē. xliij. Maior est omī laude. De
inde ab die ratio motiua ad laudez
dei ex ordīnata productione mūdi.
Vnde dicit. **C**onfessionem. **C**ir
ca quod sciendū qz prima pars a
principalis mundi est celū empy
reum a principium sue creationis
angelis repletū vnde dicit **C**onfel
sionem a **decorem induisti.** Ita qz
p **decorem** intelligit celū empyreū
Dictū a patre quod est ignis. nō qz
sit igneum sed splendidū. a sic ali
quo modo uenit cū igne in splen
dore. **Per** confessionem intelligit cō
gregatio angeloz sanctozū deum
confitentū cōtinua confessione lau
dis diuine. sicut **Apo.** iiii. dñ. **Et** req
em non habebant die ac nocte. dñ
cētia **S**anctus sanctus ac. **Et** istis
duobus tam **decore** celi empyrei qz
angeloz sanctozū confessione v lau

satione: dicitur deus indutus me
taphorice. Quia sicut indumentum
facit ad ornatūz hominis induti. sic
in istis creaturis principaliter est
cet gloria dei. **Et** ideo sūditur **L**ami
aus lumine sicut vestimento qz
lumen magis pprie est in spūalibz
substantijs qz corporalibz. **S**ed a
pars machine mundi ē celum cri
stallinum a sydereū continens spe
rām stellaz fixaz a ortes septem
planetaz. **Et** quantū ad hoc dicit
L **Extendens celum.** v **sydereum**
sicut pellem **V**idetur em extendi
super emisperium nostrū qz si te nto
riū. **qui tegis aquis superiora e**
ius **I**n hoc notatur celū cristalli
nū qz est sup syderez qz dñ aque
um qz apparet qz a aqua ogelata ad
modū cristalli. **T**ercia ps machi
ne mundi ē elementū ignis a aeris
cōtinens spaciū qz est mē spera lu
ne a superficiem terre a aque. **Et** qntūz
ad hoc dñ. **L** **Qui pōnis nubes ascē**
sum tuū **T**ranslatio hebraica hz
Qui pōnis nubē curū tuū qz nubes
p aerem videtur ferri ad modū cur
ru **Cal** **H**oc etiam uenien
ter ad trām acāpit r
qz dñs post resurrectionē vidētibz
apostolis ascendit i celū. sic m ad
bus aploz primo capi. loquitur
Hoc cuz dixisset nubes suscepit eū
ab oculis eo **L** **Qui ambu**
tū **Sequitur.** **H**u. **las super pen**
nas ventorum. **I**dem venti dicunt
hīe pennas metaphorice ppter ve
locitatem sui. **Et** dñs ambulat sup
pennas eoꝝ dñ volūtates suas mlto
velocius operatur qz p̄t ex cursus

essentorum. **Nico.** Et quia de
 us naturā corpalem per angelos
 ministrat ut dicit. **Nicola.** super
 genesi. **Ite** subdit. **Qui facis**
angelos tuos spiritus. et facis ut
 spiritus tui sint angeli: hoc est nūci
 omnes enim ille substantie superle
 stes deo assistentes spiritus sunt. si
 tūc angeli dicuntur. quādo ad aliqd
 exequendū mittuntur. qz angelus
 nomē officij est a nō nature. **et mi**
nistros tuos ignez vrentē. Hoc di
 citur qz angeli leguntur frequēter
 apparuisse in specie ignis ut moisi
 in tubo ardenti. exo. iij. Vocatur
 tū ille angelus. dñs. qz psonā domi
 ni representabat. sicut dicit **Gre.**
Item. iij. regū. ii. in translatōe he
 lye que fuit facta misterio āgeli
 eo apparuit curus ignez et equi ig
 nez. Similitr. iij. regū. vi. Apparu
 it mons plenus equorum et curruz
 ignez in circuitu helysei. qz sic
 dicit. **Jeromus.** Angeli veniebāt
 ad defensionem ei⁹. Et dicit ignez
 vrentē qz angeli ardent caritate. et
 sunt efficaces ad executionez diu
 ne voluntatis. **Quarta** ps machie
 mūdi est elementū tere et aq. **Vñ** de
 terra dicit. **qui fūdasti terrā.** quia
 sicut fūdamentum est inferior ps
 domus. sic terra est inferior ps ma
 chie mūdi. **sup stabilitatem suā.**
 et sup centū mūdi ad qd vndiqz
 tendūt naturales ptes terre. et idē
 sūditur. **non idinabitur in scilicet se**
culi. et non declinabit a cetro i ali
 qua pte. quia hoc est sibi naturale
Hu. Contra primū viz. qd fūit
 dasti terram sup stabili

tatem suam. videtur esse cōtrariū
Itud Job. xxvi. Qui appendit ter
 raz sup nichili. **Solutio.** Immobī
 litas terre dicitur eius stabilitas
 a fundamēto. **Iero.** Cōtra hoc verō
 mentū. qd dicit nō mdi
 nabitur in seculū scilicet. videt discor
 dare hoc dictum saluatoris. **Mat.**
xxiij. Celum et terra transibunt.
Collector. Verū est quo ad fi
 guram transibūt sed non quo ad
 substantiam. qd qd de hoc ecclia per
 terram significata. sup xpm fūda
 ta et in eternū duratura allegorice
 cōuenienter exponitur
Nico. De elemento aque. vñ
 de subditur. **Abissus.** et
 oceanus qui dicit abyssus pte
 sui pūditate. **hic** restimētūz am
 dūis ei⁹. qz oceanus vndiqz circū
 dat terrā accepta vna pte que remā
 sit pte vitam hominum et anima
 lium terrestrium. **super montes sta**
bunt aque. Hoc intelligēdum est
 de aquis pluuiālib us que generā
 tur in nubibus sūm qd dicit in **Job**
Qui ligat aquas in nubibus suis
Nubes autem geneantur sup cacu
 mina mōtium. **Ab** increpacione
 tua fugient. qz nubes pluuiose
 mouēt de loco ad locū. sūm ordinez
 voluntatis diuine. **Aliē** exponit esse
 tendō ad hoies. **In** nubib⁹ enim frē
 quenter gnant ipssiones terribi
 les ut tonitrua. fulgura. turbines
 que dicūt qd dā increpāces diuine.
 qz frequēter sunt signa ire sue. et sic
 hoies territi fugiūt de capis ad lo
 ca magis secura. **De**inde reuertit
 ad disposicōnez elemēti terre que
 Mij.

in aliquibus locis est montuosa:
in alijs plana. Et q̄ntū ad hoc dicit̄
Ascendūt montes et descendunt
campi. Et iste ascensus vel descen-
sus nō est aliud q̄ eleuatio maior
montium et minor camporum. Alle-
gorice autem **Iero.** Ascendunt
loquendo. **Iero.** montes: cū
sancti in spūalem pficiunt itelligē-
tiam. et descendunt campi: cum po-
puli eorū dōctriue se subdunt: in lo-
cum quē fundasti eis. v̄ in cōuentū
ecclesiasticū. **Seq̄t̄.** **Terminūz po-**
suit i. **Hugo** videt̄ aquis. **L.**
eis. **Hugo** quē nō trāsgre-
dientur: neq̄ ouertent opire frā
v̄ ne fluant vltra terminum eis a
deo consti. **Rico.** Deinde abdu-
tutum. **Rico.** cū ratio dīne
laudis ex debita puisione v̄uenti-
um cum dī. **Q̄** Vi emittit fontes
in cōuallib⁹. **Q̄** in descensu vel pede
montū oriūtur cōmuniter fontes
magm̄ ex quib⁹ oriūtur fluuij. **V̄**
subdit̄. **L.** Inter mediū montūz. **L.**
p̄ valles. **L.** p̄transibūt aque. **L.** et h̄
ad sustentationē v̄uentū. **I** s̄
dit̄. **L.** **P**otabūt omnes bestie a-
grū. **L.** aīalia domestica ac etia; sil-
uestria. **V̄** addit̄. **L.** expectabunt
onagri in **Hugo** hoc dicit̄:
sua. **Hugo** quia aīa-
lia alia sepe bibūt de fontib⁹. **S**ona-
ger multū diu portat sū suā: expe-
ctans pluuiā de celo vt inde bibat
Onager dī ab on q̄ est asin⁹ et a
gera fer⁹: q̄ si asin⁹ fer⁹ et siluestris
Collect. **V̄** **L.** h̄. m. h̄. ethi
ca habet magnos et indomitos et

in deserto vagantes. siinguli autēz
feminarū gressibus p̄sunt. nascan-
tibus masculis zelant et inuident
atq̄ testiculos morū eorum detū-
cant. q̄d cauentes matres: eos in
secretis locis occultant.

Rico. Deinde cōmēdat et lau-
um: dicit̄. **L.** **V̄** per ea. **L.** taz super
aquis q̄ sup montes. **L.** **whicres ce-**
li habitabūt. q̄ sunt alique volu-
eres aquatiles in fluminib⁹ vel p̄pe
habitantes. **A**lie sunt volucres in
foraminib⁹ habitantes petraz. a
quarū cantu cōmendat d̄m: dicit̄
L. **In medio petraz dabūt voces.**
Translatio hebraica h̄z. **D**e medio
remotū dabunt voces. **E**t hoc it̄l-
ligitur de auib⁹ in arborib⁹ siluarū
cōmorantibus. **D**einde cōmendat
d̄m a creatione pluuiarū: dicit̄
L. **I**gās montes. **L.** d̄m **L.** de supi-
oribus suis. **L.** et de nubibus pluui-
is sup montes generatos: vt ibi
crescat herba aīalibus siluestrib⁹
oportuna. **L.** de fructu opm̄ tuorū sa-
tiabit̄ terra. **L.** et de effēdu pluuiē q̄
est opus tuū fecūdit̄ terra ad fe-
rendū fructū. **V̄** subdit̄. **L.** **P**rodu-
cēs fenū iumentis. **L.** ad eorū nutriti-
m̄. **L.** et herbā fructu. **L.** et v̄sil. **L.** boim̄.
Granū em̄ semiatū i tra p̄mo pdu-
cit herbā: postea spicā: et v̄ltio ḡnū
v̄n fit p̄āis ab v̄sū hoīs. **I** s̄
dit̄. **L.** **E**ducat panē de terra. **E**t q̄
ad sustentationē vite humane nō
solū requirit̄ abus: s̄ etiam pot⁹ q̄
p̄ncipaliter est vinum de vite **I** s̄
subdit̄. **L.** **E**t vinum letificat cor ho-
minis. **L.** Requirit̄ etiam condi-

mentū ad recreatiōē hoīs. vñ s̄b
di ē. **Et** exhilaret facies eius in
oleo. It p̄ oleū qđ est p̄ncipale
cōdimentū intelligunt̄ alia combi
nēta. Et panis cor hoīs cōfirmet.
ad sustentatiōē vite humane. Et
q̄a pluuia trā humidās fecit ad
arbores. It̄ subdit. **Saturabūē**
ligna cāpia cędri. Dñt̄ em̄ arbo
res radices p̄ ore vt notat p̄hs. ij.
de anima. q̄a p̄ radices attrahit
alimētū arborū ad eaz̄ nutritiō
nem a fructificationem.

Hugo **Let cędri libani q̄s**
viz arbores. **planta**
uit. v̄ crescere fecit. etiā nutritiō
lilic passeres indificabunt. Iis ē
aues minores. Sciunt̄ em̄ ibi sp̄s
p̄ gñe q̄a passeres nō solent̄ indi
ficare in arborib̄. Vñ trāllacio he
braica h̄. **Ibi aues indificabunt**
Herodij domus. v̄ m̄dus est in
cędri libani. q̄ m̄dificat in eis q̄
herodius dux est eoz̄. s̄. passerum
mnozum.

Herodius est
auium. **Herodius** est
preda viues. maior oīm volatiliū
quia aq̄lam vincit a comedit. **Hu**
go. auius nomē gallice d̄i ḡifart.
Mōis ex cęl. s̄ sunt̄ refugū **cer**
uis. s̄ cęl. **petra.** cauiosa ē **refugū**
terinatū. v̄ heritū. **Hericius** ē
animal spinosū habitans in cau
nis petraz a v̄scit̄ pomis. **Heri**
cus. qñ aliqđ aduersū sentit̄ st̄aū
in globū ouersum in sua se arma
abscondit vel colligit. **Huius** pru
dentia quedaz̄ talis ē cū abscedit
vua de vite sup̄m̄ se volutat̄ super
eā. et sic eam portat in narib̄ suis

sp̄ito **Hugo** **Postea** omē
sis. **Hugo** dat dñm a vi
cassitudine corp̄m sup̄ celestū. s̄. q̄
liter de⁹ p̄uidit̄ v̄uentib̄ de alina
cōe t̄pm̄ dicens. **Fecit** h̄nā in tē
p̄ā. vt. s̄. distinguat̄ a variet̄ ep̄a

Mico **Secm̄** em̄ variū motū
h̄ne magis apparet̄ sē
sibilis mutatio aeris q̄ s̄c̄m ali
os pla. **Hugo** solent̄ em̄ ha
netas. **Hugo** bundare hu
mores qñ plena ē luna: aī ortu ei⁹
frigiditas esse. **Mico** **sol cog**
in aere. **Mico** nouit̄ oc
casum suū. v̄ ita facit. ac si cogno
sceret. q̄ vadit̄ determinate ad oc
casum q̄i haberet̄ intellectu. **Der**
talem modū dicit̄ q̄ motus natu
re est motus intelligēt̄. **Posui**
sti tenebras. Im̄ emissio nro occa
sum solis. **et facta ē nox.** q̄a sicut
dies est duratio solis sup̄ terraz̄:
ita nox est duratio eius sub terra
in ipsa. viz nocte. **pertransibunt**
omnes bestie silue. querentes sibi
predaz̄ magis de nocte q̄ de die.

It̄ sequit̄. **Acuti leonū rugiēt̄**
vt rapiāt. s̄ q̄ deus ex sua p̄uidē
tia pascit̄ eos. **It̄ subdit.** **et que**
rant a deo escam sibi.

Col. **Hunc** versuz̄ viz. **Posuisti**
tenebras. et sequentē bea
tus Greg. in libro. xxvii. moralū
allegorice exponit̄ d̄i. **Tenebras**
posuit̄ cū peccatis iudicia repēdes
v̄ reddēs. h̄mē sue intelligēt̄ie sub
trahit̄: et nox efficit̄. qñ prauoz̄
mens ignorātie sue tenebris ceca
tur. **In** qua omnes bestie silue p̄
transibant̄ dum malignū spiritus

sub obscuritate fraudis latentes
in reproborum corda puritates suas
explendo percipiunt. In qua a catuli
leonum rugiunt quod nequissimam partem
tum ministri spiritus insurgunt ipso-
rum tentationibus. qui tamen a deo
escam et partem fideles decipiendi
expectant. quod mirum hoc decipere neque-
unt nisi iusto iudicio prevalere divi-
nitus permittunt. **Hugo** et quod per-
tantur.

Hugo. dea se-
rocia animalia in die abscondunt
ne lebant. **Iero** subdit. **Or-**
tus est sola congregati sunt. scilicet catu-
li leonum et in cubilibus suis colloca-
bunt. et in abscondito silvarum.

Col. Translacio hebraica habet
Oriente sole recedit: et in
speluncis suis cubabunt. Propter quod
secundum **Ar**ribit homo ad opus su-
um. **Iero** sole. **Et** ad operationem suam
usque ad vesperam. **Nico** quia sicut fere
esperam. **Nico** discurrunt de
nocte ad querendum videtur: sic e con-
trario homo qui est animal mansue-
tum in natura de die exit ad opera
sua: et de nocte quiescit. **Et** quod ex ta-
libus effectibus apparet latitudo
sine prudentie nobis incommensurabili-
sibilis. **Iero** ammirative subdit di-
Quoniam magnificata sunt. et valde
magnificata sunt. **opa** tua domine. quod
excedunt sensum humanum. omnia in
sapia fecisti. et sapia disposuisti.

Iero. Quoniam enim videmus formicam
reponit sibi escam et iterum curat: animal
tamen minimum habere oculos ventres
et universa membra. sicut et nos ha-
bemus. similiter et apes quomodo faciunt

et. nonne sunt hec ammiracione dig-
na et sapia plena. **Sequitur**

Nico. **Impleta** est terra possessio-
ne tua. scilicet hominibus et
animalibus. que sunt dei creature.

Hugo Deinde hinc tenet
cere deus per mare et or-
naturum eius dicitur. **De** mare ma-
gnum. scilicet oceanus ubi concurrunt
omnes.

Nico. **La** speciosum mani-
aque. **Nico** bus. et locis. quia
didico hebraica sic posita equoca
est ad signandum manum a localibus re-
ptilia. et pisces diversorum generum
Ridorus et hinc. sic dicitur. quod na-
tando reputat. quorum non est numerus.

Nicolaus. quia non pos-
sunt ab homi-
ne numerari: sed deo omnia sunt nu-
merata. **Animalia** pusilla et ma-
gnis. **In** mari enim sunt pisces ali-
qui valde parvi. et alii valde ma-
gni et cetera grandia. quorum magni-
tudo est quantum iugez terre ut dicit
plinius. **Lilic** naues pertransibunt. **Et**
bona in vna terra habundantia de-
portentur per navigium ad aliam partem:
talibus bonis carentes: et e converso

Calliodorus. **Mundus**
est mare magnum et spaciosum ma-
ribus. in quo dyabolice sine nume-
ro serpentes perambulant in insidiis. et qui demoni-
um malicie sunt tanquam animalia pu-
silla et magna. quoniam in ipsos et ma-
iores esse nequicie perambulant et mino-
res. **Collector**. **Discurrunt**
qui quem deorant. et quos ab con-
sensum prave actionis producere pos-

fiat sed q̄ mare dicit̄ a meand̄o.
noli timere piculū. quece lignum
quo p̄ mare transeas ad patriā.
Illic naues p̄transibunt. lignum
est crux xp̄i. nauis est eccl̄ia. gub̄
nator xp̄s est. Si mortificaueris in
tericia et obedieris preceptis eccl̄e
poteris ad requieꝝ patrie celestis
p̄ xp̄m gubernatorem puenire.

Hugo Et quia dixit q̄ i hoc
magno mari. hoc ē
in oceano sunt puāa magna ani
malia. sp̄ificat de magnis ai sub
dit dicit̄. **D**raco iste queꝝ forma
si ad illudēū ei. **D**raco ē maximū
animal q̄d in mari habitat. Et licet
sit magnum et forte tñ de facili il
lubitur a cum gallina assata quā
ponunt in partica. a ipse draco in
sequitur gallinā a ipsi piscatores
cum instrumentis insiliunt supra
dorsum eius: et sic capiunt eum.

Iero Rō em̄ iste draco p̄pter
hoc formatus est vt illu
datur ei sed si ad. ponitur hic con
secutue a non causaher. q̄ ad eiꝝ
formationem cōsecuta est illusio.
Iste draco dicitur esse cete de quo
dicitur genes̄. Et creauit dominꝝ
ete grandia. cui p̄pter eius magni
tudinem necessaria est maḡ aba
tio ex alijs piscibus maris quos
deorat. p̄pter quod alij pisces ce
tum videntes fugiunt ex instiduo
naturaliter huius tip̄ vbi cetus na
tare non potest p̄pter aque parui
tatem. et ideo cetus eos insequēs
impingit ad terram et a piscatori
bus ibi occiditur. q̄ nō potest se
mouē: a sic illius sua spe frustra

hugo Per hunc draconem
intelligitur byabolus
cuius ptās si p̄mittat excedit om
nem potestatem corpaleꝝ. Qui te
ne draco dicitur p̄pter venenū q̄d
eue prime mulieri pestiferis p̄sua
sionibus inspirauit. Iste lonꝝ est
creatus sicut in genesi legitur. Ite
cit deus omnia valde bona. si post
q̄ sua voluntate peccauit eades p̄
ter suam sup̄biam extra celum da
tus est in hoc mundo tanq̄ in ma
ri magno ad illudēdū ei. Potiꝝ
illudēt sicut illudēt piscis in ha
mo. xp̄s em̄ p̄tēdit ei escā huma
nitatis sub qua abscondit hamū
diuinitatis. et dum voluit deuora
re humanitatē captus est hamo
id est potentia diuinitatis.

Cassiodorus Illudēt
etia ab
angelis dei siue per iustissimas in
crepationes vt qui creatus ad ob
sequium domini sedis videatur p̄
ueritatibꝝ implicari. siue magis
illudetur quando ei anime fideles
a sua potestate tolluntur. Illudē
tur etia a fidelibus quando eius
prauis suggestiōibꝝ nō cōsentit̄

hugo Postea ad litteram
psalmista cōmendat
dominum ab eo q̄ omnia anima
lia tam aerea. aquea q̄ terestria
pascit dicens. **O**mma scilicet vi
uentia super terram a in aquis. **L**a
te expectant: vt des illis escam in
tempore. I videlicet oportuno. que
omnia dei nutriti uiuunt. **A**nte
te illis. **L**escas colliget. **E**tia aliqñ
p̄ tpe futuro sicut formica colligit

grana in estate vntē viuit in hyc
me apiente te manū tuā dādo
i p̄lis ex tua largitate fertilitatem
omnia viz aialia implebunt to
mitate v̄ cibarijs a alimētis que
ex tua bonitate danē. Auertente
te faciē p̄ peccatis hoīm dādo fre
sterilitatē turbabunt v̄ ifirma
bunt ex defectu nutrimentū et mori
ent fame. vñ subdit auferes spm̄
eorū v̄ vitā et deficiēt v̄ morien
tur fame. vñ subdit in puluere
suū reuertent in trā ex q̄ fuerunt
forma. **Iero.** Cōsumatōez mū
ta. di sigt qm̄ dei p̄ ce
pto omnia exterminantur.

Hugo Post cōsumatōem
mortuoz corūpm. vñ subdit emittet
v̄ emittes. translatio hebraica
habet sp̄m̄ tuū v̄ potentia tuam
et creabunt v̄ de nouo resurgēt
et renouabis faciē terre q̄ tunc
pmittit nob̄ nouū celū a noua trā
vñ secūda petri scio. Nouos celos
et nouam terrā a pmittit ipsius ex
pectam. Mistic vero precat̄ p̄ phe
ta sp̄m̄ dñi v̄ grām emitti p̄ quaz
mundi cor̄ creat̄ in oscia fidelū. a
renouat facies aie quantum ad
ymaginē pri⁹ p̄ p̄m̄ deturpatā.

Cal. Totens em̄ domin⁹ nos
peccati in nouū hoīem nos p̄ gra
tiam instaurat̄ dignatur.

Rico. Et q̄a oia p̄ dicta de or
dine creaturaz a p̄mis
sione v̄uentū ad hoc inducta sūt
vt ex eis rōnalis creaturā isurgat
ad laudē a honore nostrī cōditoris

Iero odubidit. laudādo deū dicens
Et gloria dñi v̄ laus a hon or
sibi debitus impendat̄ in seculū
v̄ in eternū ad differentiaz glorie
hoīm que cito trāsit. letabit dñs
in opibus suis v̄ in creaturis ad
gloriā suaz ordmatis sic dī puer.
xyi. Vniūsa p̄pter semetip̄m̄ opa
tus est dñs. Qui respicit terram
et facit eā tremē p̄ tre motuz p̄e
dentē ex dīna ordmācōe. q̄ tangit
mōtes tactu fulguris q̄d frequē
ter cadit in mōtib⁹ altis et fumi
gant q̄ ignis fulgurans magis
fumigat q̄ inflammat.

Hugo Moralit̄ respicit dñs
p̄ suā grām p̄tōres.
terrenā a secularē vitā dūctes et
p̄ cōpundōem facit eos tremē. vñ
se grauit̄ peccasse cōfiteat̄ a tagit
p̄ infirmitatē vel aduersitatē mon
tes v̄ elatos. et fumigant

Cassiodorus. q̄ dū sū
indignatōe p̄cissi a bonis t̄p̄alib⁹
p̄uati. tūc ad salutare lacrimas
currunt a quosdā tristitie a lacri
maz de se globos tanq̄ incensū su
auitatis emittunt. qui ad sup̄na
conscendēs miam dñi xpi impetra
re probat̄. fumus em̄ hic in bono
positus ē quippe q̄ nos ad ab soluti
onis gratiam facit puenire.

Rico Postremo psalmista re
sumit dei laudem a p̄nci
pio p̄ s̄ melioratam dicit. Anta
to domino in vita mea. q̄ dū ero.

Cassiodorus Et ne
res laudes istas posse finire. adiecit

lpsalla; In futura vital. Deo meo
q̄ dicitur scū iā immōtis ero fa-
ctus. quo iudicio declaratus ē qd
sint acturi q̄ in illa patria merue-
rūt felicit̄ intrōmitti. Laudabunt
ingit̄ dñm qui semp cū vīdebunt
duz illa pulchritudo inenarrabil̄
excitat ad precōmū sine fine se dī
ligētes. **Q**uandū sit ei eloq̄um
meū. v̄ coram eo placitum.

Col. Translatio hebraica ha-
bz. suavis sit ei disputacō
mea. quā **Aug.** talem esse pōnit.
Cōfite re dño qd es. et disputa st
cū illos sacrificiū humilitatis tue.
tribulatio cordis. holocaustū vic-
tuose cōuersa cōis tue hoc est sua-
ue dño **Tibi** at̄ qd suaue ē. **Legō**
vero delectabo: in domino J.

Hugo. Qui p̄sus delectatus
sui i p̄tō. delectabo:
in cōsolationib; dñis. et nō terre-
nis. **Efficiāt** peccatores. q̄ in se
peccāt. **Et in q̄** q̄ peccāt in primū
Isti deficiāt. **La fra** v̄ cessent a ci-
pitate terre. **Ita vt nō sint** qua-
les fuerūt. s; p̄ dei grām efficiātur
iusti. **Iuxta illud** puer. xij. **Verte**
impios. et nō erūt. et p̄ his oibus
Benedic anima mea domino J.

Cal. Dignū imitiū p̄s. dignus
est finis. illū semp benedi-
cere et laudare. q̄ nequaq̄ definit
fidelibus suis grām bñficia p̄sta-
re. **Audiūm?** bone rex q̄nta nobis
de veritatis archano sacramēta. p̄
fuderis. docuisti quē ad modū celū
tendat. et sup̄ celos aque i modū
cristalli posite sūt. **linā** p̄fecta; in
tpe. solem occisum suū in magnū

ministerium cognouisse.

Col. Cognouit machinā mun-
tam. si mirabiliter a te fabrica-
tam. que nos hortat vt te pulchz
et bonū sup̄ oia amem. quā oia
pulchra a tō creasti q̄ es bñdica;
in secula seculorū. Amen.

Psalmus. Cūq̄

Cōfitemini
Titulus **Castio**
Alfa.

Hoc verbi decus a p̄nti p̄s fecit imi-
tū; nec aū a quodā repis positū;
Quis multi scriptores fuerint pri-
mitus hebreorū. **Alfa** enim apud
ip̄sos dicitur laudate deum.

Rico. Sed sciendū q̄ non est
vna dicitio vt credunt
aliq̄; sed due. **In** hebreo **alfa** nā
q̄ laudate sigt; **ya** vero inuisibile
sigt. **Casti.** **Svnu** de decē noi
deū. **Casti.** bus dī tradit̄ esse
ex **Jeromimo** in epl̄a ad **Marcellā**
exponēte q̄ ait. **Primū** dī nomē ē
hel qd̄ interpretat̄ fortis. **Secūm** he-
loy qd̄ dē dī. **Tertū** **heloe** qd̄ etiā
dī deus. **Quartū** **sabaoth** qd̄ dicit̄
exercitiū vel virtutū. **quintū** **elon**
qd̄ nos ex celū dicit̄. **sextum** **cler**
heye qd̄ in exod. legit̄. qui ē. misit
me. **septimū** **adonay** quod nos do-
minum gn̄aliter appellam. **Octa-**
uum **ya** quod deo tantum applica-
tur; et in **alfa** extrema sillaba so-
nat. **Nonū**; tetragramaton quod
ineffabile nuncupatur. **Decimum**
sabbay id est robustū vel suffici-
entē ad omnia ipetranda. **Hoc** at̄

alra xx. psalmis p titulo p̄scribit
vt i sublequentib⁹ patebit. **Sciēs**
enim p̄pheta p̄ los hebreorum of
fendisse frequēter dñm. q̄ sp̄ suā
in tēporalib⁹ b̄nificijs posuerūt. p̄
ma p̄tē fideles amonet vt eū sp̄ua
liter semp requirant dicens

Qonfitemini dño. **Nico.**
cōfessione laudis p̄ b̄nificijs
ab eo obtentis. q̄ inuocate nomē
eius. p̄ b̄nificijs ab eo obtinēdis
q̄ gratitudo de p̄teritis b̄nificijs est
optia dispositio p̄ alijs ipetrādis.

Au. Exaudit q̄ppe iuocātes quez
cōfitemem. laudantē videt
a hunc laudantē videt quem p̄
bat amātem. **Annunciate** inter
gentes. q̄ inter p̄ctōres gentis vi
uentis. **Nico.** Lopa eius. boni
tatis a p̄tatis sue declaratiua que i
stra explicant. lātate ei. lore. l psal
lite ei. corde a opere. **Iero.** q̄ in
telligit s̄ctas scripturas a m lege
domini iugiter meditatū a mens
eius cōtemplat celestia: hic came
deo. Qui aut operari⁹ ē boni opis.
hic q̄si citharā virtutū cōponens
psallit. **Nico.** **M**arrate om̄a
dño. mirabilia eius.
a aliqua ex omnib⁹. q̄ omnia n̄
p̄nt p̄ticulariter enu
merari

Hugo.
laudamina tam bene uiuatis vt
fitis bone fame. in nomine sancto
ei⁹. a ad honorez nois ei⁹. Et vt cō
solacōez de re tali fumeret adiecit
l. Et rē cor q̄rētū dñm. Per p̄i
ctiaz q̄ritū dñs: q̄ p̄ p̄m fuerat
amissus. **S;** sūt q̄dā pusillanimes
q̄ nimis tepide querunt eū. p̄ q̄d

subdit. **Q**uerite dñm a cōfirma
mini. q̄ querendo est ote seruētes
a firmi p̄ amorez a pseuerantiam
boni operis. querite faciez eius se
per. hoc ē studeatis p̄ totaz vitam
vrām placē i ōspectu ei⁹. Cōsequē
ter p̄pha hortat fideles conūsos di
cene. **M**emēte mirabiliū eius
que fecit. nos p̄ctōres ad peniten
tiā recipiendo in quo mirabilis ē
eius dignacio qui euz a quo despi
ciē dementer ad se reuocat. probi
gia eius. que fecit etiam suscitā
do ad vitam gratie nos p̄tius mōr
tuos in peccato. Hoc enim est ma
gnūm probigiūm a miraculū. q̄
sicut dicit. **Greg.** Mañs miraculū
est suscitare animā in p̄petuū vi
durā q̄ corpus iterum moriturū.
Aug⁹. etiā dicit q̄ mai⁹ est p̄ctōre
iustificare q̄ celū a terram creare
l a iudicia dñs eius. l q̄ p̄misit i euā
gelio. **Mat. iij.** Agite penitentiaz:
a p̄p̄inquet regnū celoz. Per iu
dicia discernit penitētes i om̄ia iu
dicādis. q̄ penitētes sunt. **S**emen
abrahā suū ei⁹. q̄ imitatores ei⁹
per obediētiā. qm̄ sicut abrahā fu
it obediēs deo. filiū suū immolādo
sic a penitētes obediunt p̄ceptis
dei imolādo seip̄os per penitētiā.
de q̄ imolacione dicit in alio psal.
Sacrificiū deo spiritus contribula
tus. Sunt etiam. filij iacob. l iudā
do contravicia. leledi eius.

Nicolaus iacob cum ab
huc esset in
vfo mris cū esau fuit elect⁹ a dño
a esau re pbat⁹. licz adhuc nihil
boni a mali egisset dic apls ad

sibi ut essent sancti cum sanctis. **M**ul-
tis ex causis nobis necessarium est
transire de mala gente ad bonam. si-
ne malis eorum moribus inficiamur.
ne ab eis commamur. ne ab eis
impediamur. ne deus eis occasi-
onem malignandi et ne minuatur
auctoritas seu fama bonorum et tales
pertransientes protegit dominus. unde
subdit. **N**on reliquit hominem nocere
eis. licet enim multas tribulatio-
nes patiantur ab hominibus: hoc tamen
est ad eorum salutem et non ad noci-
mentum ipsorum. **V**nde. **De. iij.** Et quis
est qui vobis noceat si boni emula-
tores fueritis. et si quis patimini
propter iustitiam: beati estis. **I**llos
etiam qui tribulant eos quoniam deus
punit vel in presentia vel in futuro.
Unde subdit. **et corripuit per eis re-
ges.** sicut herodes fuit ab angelo
percussus ut legitur. **Act. xij.** vel cor-
ripit arguendo dicens. **N**olite tan-
gere christos meos. **C**hristi domi-
ni sunt christiani qui inunguntur
in baptismo ut sint reges quia ipse est
est regnum celorum. Et specialiter sacer-
dotes deo consecratos vocat christos.
De quibus subditur. **et in prophetis
meis.** et in eis qui debent aliis bona
et utilia predicare de futuro regno
celorum. et de futuro inferni tormen-
to. **N**olite malignari. id est mali-
gna eis inferre corde verbo vel ope-
re. Unde translatio hebraica habet.
**Et prophetas meos nolite afflige-
re.** Deinde describit propheta
Moyses ad litteram tempus **J**o-
seph usque ad **M**oysem qui ordinati-
one divina venditus fuit in egipto

ab sue patientie meritum. et ab p-
videndum patri suo et fratribus. **T**em-
pore famis future de qua dicitur **B**-
et vocavit. id est dominus. **F**amem
super terram. id est septem annorum
de qua habetur **Gene. xli.** **L**et omne
feumentum panis contrivit. id est
sustentationem vel nutrimentum
contrivit. Per hoc non est intelli-
gendum quod panis simpliciter defecit.
quia etiam tunc emebantur ali-
menta in egipto ut habetur **Gen.**
xlij. Sed quod tunc fuit maxima steri-
litas et defectus panis. **Q**uod an-
te eos. id est **J**acob et filios eius. **V**nde.
Joseph. qui dicitur vir a virtute
eo quod noluit adulterio domie sue co-
sentire **Gen. xxxix.** Et positus est ser-
uire in palacio regis pharaonis.
Jero. Cum autem esset sedeci-
m annorum ad amatum est
a regina. et in tali etate constitutus
que magis debita est voluptati no-
luit consentire iniquitati sed magis
timuit sibi periculum anime. unde
accusatus ab ipsa regina quod voluit
eam opprimere in carceribus.
Nico. Et hoc est quod subditur.
Nico. **R**emiliauerunt in co-
pedibus pedes eius. quia ad falsam
accusationem domie sue fuit in carcere
reliatus. **ferru.** et tribulatio. **per-**
transiit anima eius. id est ex compe-
dibus ferreis non solum erat affli-
ctus in corpore sed etiam in mente
quod non ceciderit a virtute patien-
tie. **donec veniret verbum eius.**
quando a deo instructus exposuit
somnia principis regis et pistoris
eius. et hoc veraciter rei eventus

probat **Genes. xl.**

Cassi. dicit enim cogitationes **Io**
seph fuisse guissimas
donec tempus veniret. a quo verbum
eius a rege pharaone per interpretan-
do somno quereret. tunc vero a glo-
riaz reperit: a claustra carceris le-
tus euasit. **Vnde** subditur. **Lo-**
quiu dñm inflamauit eum.

nico. Translatio hebraica hz.
Probauit eum: scilicet ha-
bere spiritum sanctum dei.

Cassi. Inflamauit eum & viuaci-
ter a feruenter incitauit
eum ut coram pncipe futura diceret cum
fiducia veritatis. **Intus** enim celestis
flame lumē accepit: ut pūderet ta-
lia que regni illius sapientes do-
ctoresq; superarent.

nicola. **L** misit rex pharao
ad carcerē. **Et** soluit
& solui fecit **leu.** audito per magis
pncernatū q; optime interpretatus
fueat somnia p̄dicta **Gen. xli.** **Con-**
stituit eum dñm domus sue. **leo** q; p
interpretationē somnii sui cognoue-
rit eum h̄ie spm̄ dñi. **Et** pncipē om̄is
possessionis sue. **hic** habet **Genes**
xli. **Dixitq;** rursum pharao ad **Io-**
seph. **Eccē** constitui te sup̄ vniuersā
terraz egipti. **Et** tu dicit pnci-
pes ei; sicut semetipm̄. q; non ha-
bebāt sc̄am: nisi hūanitas ac quisi-
tam per exercitiuz studij. qd̄ p̄mo vi-
guit in terra egipti: ut habetur pri-
mo meta. **Cassi.** Pharao enim
p̄cipis ppli sui in hac sapia puenire
potuisset: ut a ip̄i somno & interp̄-
tis esse mererent: & ad tantā do-

ctinam sciētia eorum potuisset
abduci: ut consulti de re dubia cer-
ta loquerentur.

hugo. **La** senes ei; prudentiam
doceret. non solum de di-
uinis: s; de morib; in agibilib; hu-
manis. **Et** traui isrl. **scilicet** p̄ io-
seph **li** egipti. filio suo ioseph re-
gnate ibi. **Et** iacob. **scilicet** q; isrl̄ dicitur est
laccola. & colonus **Accola** est ad
aena manens. **Vnde** translatio he-
braica hz. **Abuena.** **L** fuit in terra
cham. qui fuit filius **noe:** a quo de-
scendunt egiptij. **Et** p̄ hoc hic ter-
ra egiptio & dicitur terra **cham.** **Et**
dñs auxit pplm̄ suū **relement.** **scilicet**
delictet iacob a filios ei;. **Et** firma-
uit eum super inimicos eius.

nicola. quia p̄pter potentiam io-
seph timebant om̄es de
cognatiōe eius. **Conuertit** co-
eorum. **scilicet** egiptio & **ut** odirent po-
pulum eius. **scilicet** filios isrl̄: **scilicet** q; dicitur
Exo. **Surrexit** rex nouus in egi-
ptū qui ignorabat opa ioseph. et
incepit affligere filios isrl̄ p̄ se a po-
puli suū: ita q; in amaritudinē pbu-
cebāt vitā eorū: ut dicitur ibidē. **Et** intel-
ligitur: cū dicitur non q; deus sit actor
malis: s; q; pri; malū erat. p̄misit: ut
peiores fierent persequendo dei po-
pulum. **Vnde** sequitur. **Et** dolum
facerent in seruos eius. **hoc** est in
filios israhel. quia rex precepit ob-
stetricibus ut in partu hebrearū
interficerent masculos: simulando
q; p̄asse fuissent abortiu; **Exo.** p̄mo
demde describit tempus moysi: a pri-
mo p̄nit miracula facta in egipto
pro filijs israhel tempore moysi: sed

non ponuntur secundum ordinem historie
Unde dicitur. **Q**uit dominus servum suum
moysen. ad liberandum filios israel
de egipto: sic habet Exo. iij. **A**aaron
quem elegit ipsum. hunc enim adiu-
xit moysi ut pro eo loqueretur in timore
domini: eo quod erat eloquens: secundum quod dicitur
Exo. iij. **A**aaron frater tuus leui-
tes scio quod eloquens sit: ipse loquatur
pro te ad populum.

Cal. Istos ad pharaonem quasi
quosdam testes constituit a domino
destinatos ut ipsum sibi placitum ab
ire permisset illesum. **O**mestimabilis
pietas omnipotentis. **D**eus ab homine
fragili petebat fieri. cuius ordinatio
nisi a nulla creatura poterat obviare:
ut reuera nos infirmos doceat
qua moderatio vivere debeamus
quam voluntatis suas creator sanctus
sibi tanta demerita pergisserit cogitavit.

Hugo **P**osuit in eis. **I**n
moysen et aaron. **V**erba
signorum suorum. **I**n quo ad minora mi-
racula. **L**et prodigiorum suorum. **I**n quo ad
maiora. **Q**ui dicitur. **P**osuit in eis ver-
ba quibus predicabantur signa et prodi-
gia esse ventura. **I**n terra cham. **I**n
in egipto: ut super dictum est. **D**einde
enumerat septem plagas que facte sunt
in egipto: licet fuerint decem: ut patet
in his versibus. **S**anguis: rana: aulex:
musce: pecora: vlcera: gradus. **B**ruca:
caligo: mors: obtinere necando.
Hic vero septem ut dictum est de illis
ponit: non tamen eo ordine quo facte fu-
erunt. quod primo ponit plagam nonam:
dicens. **Q**uit tenebras et obscu-
ra. **I**sta fu-
Nicolaus ita plaga

egipti nona. ita quod tribus diebus
nemo vidit fratrem suum: nec etiam
mouit se de loco in quo erat Exo. x.
Let non exacerbavit sermones su-
os. **Q**uia cum pharaon permittebat pe-
nitentiam: deus remouebat plagas
et sic dulcoravit sermonem suum. **D**einde
de subiungit plagam alteram quam prima
fuit: dicens. **Q**onuerit aqua eor-
um in sanguinem: et occidit pisces
eorum. **H**ec fuit plaga prima de qua
legitur Exo. vii. **D**idit terra eor-
um ranas. **I**n tanta multitudine quod
intrabant omnia loca et officinas
egiptiorum. **U**nde subdit. **I**n penetra-
libus. **I**n thalamis et in secretis
locis. **R**egum. **I**n principum et magna-
tum ipsorum. **E**t hec fuit plaga secun-
da de qua habetur Exo. viii. **Q**u-
erit et vermis. **Q**uia dicitur deus facere est
Lepnomia. **I**n musca canina. **T**ame-
cum hoc venerunt musce graues et
diuersi generis. **E**t hec fuit plaga
quarta de qua habetur Exo. viii.
Let cinifera. **M**usce videlicet minute
que atrociter mordet. **T**heutonice
muehiere. **G**allice zimalles. **E**t hec
musce venerunt **I**n omnibus fin-
bus eorum. **S**equitur. **P**osuit
pluuias eorum in grandinem: ignem
comburentem. **I**n flumina **I**n ter-
ra ipsorum. **I**sta fuit septima pla-
ga in qua grandis et ignis mixta pa-
riter ferebantur Exo. ix. **E**t per-
cussit vineas eorum et ficulneas eo-
rum. **P**er grandinem. **E**t contriuit
lignum finium eorum.

Hugo tempestate fluminum.
Quirit et vermis loci
sta et brucus. **L**ocusta est mater

brua. Videtur enim locusta quae volat. et brucis antequam volat. Et ponit numerum singularem pro pluri. et in hoc notat maiorem copiam. Unde addit. Cuius non erat numerus. I.

II. Ista fuit octava plaga in qua fuit corrosium quod remanet ex ignea gradine. exo. x. Iohannes subiicit. Et comedit omne fructum terre eorum. I. et comedit omnem fructum terre eorum. Sequitur de plaga prima que fuit interfectio primogenitorum et hominum quae bestiarum. Unde dicitur. Et percussit omnes primogenitus in terra eorum. I. viz egyptiorum. et non solum primogenita hominum et bestiarum sed etiam fructuum. Unde addit. Primitias omnis laboris eorum. I. exo. xii. De quinta plaga et sexta non fit hic mentio. Notandum vero quod huiusmodi peccatores

Hugo anquam plene de egypto hoc est de vita criminosa educant partem septem plagis in corde qui in obscuritate peccatorum captivi detinentur. Prima plaga est acies mentis que per tenebras signatur. qua acies peccatores sic obscurant quod non intelligunt vilitatem et pravitate vite sue. hoc non exercebat sermo dei quod ipsi non lunt audire. Alia plaga est amor secularis vite que notatur cum dicitur. conuertit aquas eorum et diuitias in sanguinem et peccatum. Tertia plaga. sanatum est quidam tumultus viciorum qui fit in corde peccatoris de quo psalmista. Quasi gurgubas a gemitu cordis mei. Quarta plaga. I. muscarum pungentium

est remorsus conscientie. quo pungitur cor peccatoris ut ad penitentiam conuertatur. Et sicut post plagam muscarum sequitur quanta plaga gradinis et ignis. sic post morsum conscientie sequitur compunctio que cor peccatoris flagellat et urit. Post hanc sequuntur opera penitentiae viz vigilie. abstinentie ac discipline. Pro plaga sexta. hec sunt locuste que ab austro gratie spiritus sancti veniunt et plantant ortum peccatoris ad faciendum fructum virtutum. Tatibus locustis viscebat Iohannes baptista in deserto sicut dicitur. Mat. iij. Post hoc sequitur septima plaga. viz mors primogenitorum et destructio primorum motuum carnalium. et peccatorum exinde generatorum. quibus pro peccatis interfecit. hoc exit de egypto. et arripit iter ad terram promissionis hoc est ad patriam celestem cuiusmodi si debetis promissam enumeratis super iuxta litteram septem plagis quibus egypti sunt percussis. et sequente littera enumerat quod de filiis israel fecit i exitu de egypto. Primum est quod eduxit eos de manibus inimicorum. Secundum est quod eduxit eos cum magnis diuitiis. Unde dicit.

Hugo Et eduxit eos cum auro et argento. Iuxta de mandato domini acceperunt a vicinis vasa argentea et aurea: et sic spoliaverunt egyptum. exo. xii. Non tamen in hoc commiserunt furum. quod de maba domini dei fuit cuius sunt omnia. et etiam egypti fraudaverunt eos in mul-

Cassi. Et ideo sine culpa

et dei imperio constat impletum.
Tertium beneficium fuit sanitas
corpis. unde dicitur et non erat in tri-
bubus eorum. **Mico** h^o a d^o
infirmus. **Mico** factum fu-
it ut omnes simul absque impedime-
to possent egredi de egypto. **E**-
tata est egyptus in perfectione eorum. In
cuius causa subditur cum dicitur
quod incubuit timor eorum super eos.
Ex hoc enim quod omnes primogeniti
erant subito mortui. timebant omnes
alii mori si amplius filii israel in
egyptu morarentur. sic dicitur. exo.
xiiij. Deinde ponit beneficia que deus
fecit populo israel in itinere postquam
egressus est egyptum dicitur. **Et**
panis nubes in protectione eorum.
contra solis estum et ignem. et colu-
pna ignis. ut luceret eis per noctem.
sicut dicitur exo. xiiij. Dominus autem prece-
debat eos ab orientem viam per di-
em in colupna nubis. et per noctem
in colupna ignis. ut dux esset iti-
neris utroque tempore. Deinde describit
miracula eis facta in deserto per exitum
de egypto. quod deficientibus ciba-
rijs que acceperant in egypto. cepe-
runt murmurare dicentes. **V**tinam
mortui essemus per manum domini in egi-
pto. quando sedebamus super ollas carni-
um. et comedebamus panem in satu-
ritate. **U**nde dicitur. **P**etierunt. **I**-
srahel. maiores per murmurum minorum. **U**-
enit cothurnus. et multitudo cothurni
cum deuolantium sicut dicitur exo. xvij.
Venit musca grauissima et multi-
tudo muscarum. **C**othurnus est avis
regia et mare per hyemem transiit ad
consuetudinem. sicut dicitur per fidrum.

Cassio Cuius carnes tamen in vo-
luntate dicitur. **latibus** quod in quatuor
pedibus dicitur. **Hugo** Et pa-
ciore sunt. **Hugo** ne celi.
viz manna per misterium angelorum ve-
niens de aere vel de celo. saturauit
eos. sicut dicitur exo. xvi. Deinde da-
ta est eis habundantia aquarum.
Un subdit. **I**scupit petra et flu-
uerunt aque. quod petra ad preceptum
eius dedit aquas ut habet nume-
ri. xv. **L**abierunt in sicco. in deserto
prius arido. **f**luminaria. et larga
flueta de fonte exeunte de petra a
moyses percussit. **Q**ui memor fuit
ubi sancti sui quod habuit ad abraham
puerum suum. et seruum su-
um. qui dicitur. **I**sta beneficia fuerunt
populo collata non propter sua meri-
ta. cum ipse populus esset rebellis et mur-
murans contra dominum sed propter me-
rita abrahe et ad implendum promissi-
onem ei factam. **g**enesis. xxiij. Deinde po-
nunt beneficia facta populo israel tempore
iosue. quod post mortem moysi eduxit
hunc populum de deserto synai et indu-
xit in terram promissionis de mandato
domini ut habet. **J**osue. v. **U**n dicitur. **E**t
eduxit. **I**srahel. **d**ominus. **l** populum suum. **s**ub du-
catu. **J**osue. **i**n exultatione. quod mil-
litas fuit gauisus populus. quando iordanis
in suo transitu fuit desiccatus. **J**osue
iij. **E**t electos suos in lentia. **v**iz
cordis. **E**t dedit illi regiones. **g**e-
nium. **v**iz terram chanaan ubi prius
habitabant gentes. ut diffuse
habetur in libro iosue. **q**uod labores populo
tum possederunt. **u**n ciuitates edificatas
laboribus aliorum. **q**uod alia terra alio-
rum laboribus adquisita. **E**t a. **s**todit

ant iustificacōes eius. 1. mādāta
eius in lege tradita. et legem eius
requirant. vt ex ea spirituales in
tellectum eliciant. Sciendū q̄ illa
terra chanaan non erat principa
le premium pro custodia legis di
uine s̄ potius possessio t̄e uiuen
tium p̄ illam principaliter intelle
cta. Premium enim principale est
melius ope meritorio: opus autē
vultus meli⁹ est simpliciter q̄ que
cūq; possessio temporalis.

Jerō. Et nos dñz dep̄emur vt
deletis i nobis vicijs. ip
se dux nostri fiat itineris. vt in eo
iugiter exultantes in t̄ram uiuen
tium mereamur inducia in regno
eius vocari valeam⁹. a cū s̄ctis ei⁹
leticia sempiterna gaudere. quia
ipsi cū eterno patre a spū sancto ē
honor a gloria i secula seculoz. a.

Psalm⁹. 110.

Confitemi
ni domino quonia;
huic p̄s̄ preponitur
tal titulu⁹. Alla alla.

Hugo. Jerom⁹ dicit q̄ quā
do ponit bis alla in
titulo psalmo. vñū alla est de fi
ne precedentis p̄s̄: et aliud de p̄n
cipio sequentis. **Aug⁹** vero dicit q̄
nō legit hoc i libris grecoz. a ma
iolt sequi opimōnē cōem q̄ illa;
que pbabilitatē non habet. a q̄s̄
vtūq; alla est de p̄s̄ sequenti a hoc
pbat sic p̄ inscriptione; p̄s̄. cū dī
citur. p̄s̄ iste est. e. v. Et post hūc
numerus; ponit duplex alla. Ergo

vtūq; alla ē de dō. alioquin a leg
eū alla esset an̄ numer⁹ ponēdū.

Mi. Geminat h̄ alla. q̄ semel
item pro laude eius in ciuitate cele
sti. scdm̄ hoc dī apoc. xix. **Audiui**
voces in celo multoz angeloz di
centium alla. **Et sequit̄** postea. **Et**
iterū dixerūt alla p̄pter q̄d in eccā
qñ cantat̄ versus in p̄ncipio. dicit̄
qñq; alla: et in fine resumit̄. **Ideo**
p̄s̄ mutans nos in hoc p̄s̄ ad lau
dem diuī. **Jerō.** Penitentes ro
nam.

Qonfitemini dño. **Dicit̄ p̄s̄ a**
Quos qui graui⁹ peccastis
a despatis de vrā salute a putatis
qm̄ p̄pter magnitudinē p̄ctōz nō
potestis remia p̄ctōz adipsa ego
precipio vob. **Cōfitemini dño.** cō
fessione peccatorum. **Calli.** de culpā
suaz numerositatib⁹ t̄ret̄. addit
qm̄ to

Calli. de culpā
suaz numerositatib⁹ t̄ret̄. addit
qm̄ to **Nico** bonitatis cuius
nus. **Nico** nō est finis.

Callio. Sui delinquentē pa
tē. qui solem suū facit oriri sup̄ to
nos a malos. **qm̄ in seculis** mīa
eius. **In isto seculo** miseret̄: i futu
ro iudicat. **Dic̄ fas** cōverti ē et mī
sericordiā postulare: i futuro secu
lo p̄tā cōfiteri dāpnatio ē. vbi iā
constat eē.

Nico. Et q̄a laus
iudicium. **Nico.** eius nō p̄t
sufficiens enarrari a creaturā intel
lectuali. **Jo** subdit. **Quis loq̄tur**
potētiā dñi. **qm̄ dicit.** Null⁹. cū;
sit potētiē infinite. **aut q̄s̄ auditas**
R. ij.

faciet om̄s laudes eius. **Q**ui dicat
Nullus posset enarrare opa eius: qui
bus ipse laudandus est. **R**ecetis lau-
des expr̄mere cū ipse sit maior om̄i
ni laude sic dicitur. eede. xliij.

Hugo Vel laudes eius sicut
dicit Aug⁹ sunt opa
preceptorum eius. quibus deū lauda-
mus. quā ad laudem eius ea faciunt. Et licet pau-
ci sint tales. tūc bñ sunt. **V**n subdit
Rati. **I**n om̄i spe et in futuro i re-
qui custodiunt iudiciū. **I**te iudicā-
do quāntū ad iudices. et faciūt iusti-
ciā. **I**te cū primo. et hoc quāntū ab
om̄i. **I**n om̄i tpe. **I**te quā p̄seueraverit
vsq; in finē in bono ope: b̄ saluus
erit. scdm̄ dicit saluatoris Mat. x.
Et qz nō sum⁹ sufficientes cogitare
aut facere bonū. a nobis. **I**te implo-
rat diuinā grām dicens. **Q**uem̄to
nostri dñe. **I**grām tuā nobis cōfe-
rendo. vt sim⁹ in bñplacito p̄li-
tū. **I**tem in societate eorum quā tibi pla-
cēt. **V**isita nos in salutari tuo. **I**tem
ad saluandū nrām. nō ad damp-
nacōem sic visitas reprobos. et qz
salus nrā in visione dñi est. **I**te sub-
ditur. **A**d videndum. **I**tem. **S**ic facie ab-
faciē. **I**n bonitate elcōrum tuorum. **I**tem
dicat. **A**d hāc visionē solus p̄ducē-
tur electi. **D**ecēdēs in bono finali
ad letandū in leticia gētis tue. **I**tem
vt letemur cū gente tua: et totū
fac ad gloriā tuā. **V**t lauderis cū
hereditate tua. **V**t cū electis qui sūt
hereditas.

Hugo **Q**uod qz vā humili-
tatis se nubis pene-
trat. **I**tem psalmista sue deprecari o-

ni in se ponit peccatorum confessionē: et cū
hō recollit diuinorum beneficiorum exhi-
bitōem. **V**n dicit. **P**rosecutus sum
patribus nostris. **I**pe dicit infidelita-
tis. et in hoc p̄tes nrōs imitantes
Cassianus. **C**um maioribus suis pec-
catis. quā delicta similia nō
dedimant. **I**tem. **I**uste egimus.

Nico. **C**ontra primū. **I**n quā-
ritate. **C**ontra dñm. **D**em-
de subdit de peccato ignorantie dicens
Patres nr̄i in egipto nō intelle-
xerūt mirabilia tua. **I**te si bñ intel-
lexissent certe deo firmiter adhe-
sissent. subdit de peccato ingrati-
tudinis dicens. **N**ō fuerūt memores multitu-
dinis misericordie tue. **I**te quōd p̄ eis multipli-
citer flagellasti egiptios. et eos
ab ipsis flagellis mirabiliter p̄ser-
uasti. et hāc ingrati-
tudine patrum
ostendit p̄ effectū dicens. **Q**uod irrita
uerūt dñi. **I**tem. **M**oysen seruū eius. **A**s-
cendentes in mari: mari rubro. **I**tem
et dñm ascenderēt mare rubrū. hoc fa-
ctū est sic legitur exo. xiiij. dicens mo-
ysi in tūsticu maris. **S**forstā nō erāt
sepulchra in egipto. **I**te tulisti nos
vt moreremur in hac solitudine:
s̄ dñs misericordie reddidit eis bo-
num; p̄ malo. **V**n sequit. **O** **T**sal-
uauit eos p̄pter nomē suū. **I**tem. **G**lorifi-
candū et nō p̄pter merita eorum. **V**t
notā faceret potētā suā. **I**tem. **Q**uod om̄ia
opa dei ordinant ad eius gloriā
puer. xvi. **V**n iusta p̄pter se me tip-
sum opatus est dñs. **P**ostea ostendit
quōd saluauit eos: et p̄mo p̄ diuifi-
one; maris rubri. **V**n dicit. **E** **R**
crepuit in **H**ugo **L**mae tu
crepauit. **H**ugo **L**mae tu
crepauit. **H**ugo **L**mae tu
crepauit.

imperio. ipsum diuidedo. Et exsiccata
tum est. viz iter mediu p qd filii
israhel transierunt sicis pedibus.
vt habet exo. xiiij. et eduxit eos. p
ducatu angeli. in abysso. v. m. p
fundo maris. sicut in deserto. v. si
cut in via sicca et plana. qz ibi non
eat lutum. sic solet esse in profundo
aquar. Et p ista duo. Abiuit
eos de manu. v. de ptate. Obiectu
regipcioz psequentiu eos ad oc
cidendu. Et redemit eos de manu
inimi. **Nico** Itē de ptate pha
raonis regis egi
pti. operuit aq tribulantes eos.
s. pharaonem et exercitu eius fili
os israhel psequentes. sic exo. xiiij
di. Reuersum est mare pmo dilu
tulo ad porem locu. fugientibus
qz egipcijs occurrerunt aq. et inuo
luit eos dñs in medijs fluctibus.
Vnus ex eis nō remāsit. q nō fu
isset submersus. Et visis his
miracul filij israhel crediderunt
verbis eius. v. moysi dū viderunt egip
cios mortuos sup litus maris. et
laudauerunt. v. laudātes cantauē
runt ppter victoriā eius. laude ei?
dicētes cantici moysi scriptū exo.
xv. vij. Cantem dño gloriose ac.
Deinde subdit de pctō murmuraci
onis huius ppli. p defedu cibi et po
tus. de quo habet exo. xliij. Vñ di
xit. Et fecerunt. v. patū manse
runt in laude dei. ob hūi sunt op
eius. quibz eis pūdeat de auxilio
in egipto et in mari rubro. et non
sustinuerunt cōsiliuz ei? v. nō expe
ctauerunt paciēti tps in quo de
disposuerat eis subuenire scdm cō

filium voluntatis sue. s. puenere
illud murmurando sine rōe. Et
cōcupierunt cōcupiscentiā in deser
to. s. carnū sic dicitur numeri. xi.
Quis dabit nobis escas carniuz?
Et temptauerunt dū in maquoso.
hoc ē in deserto loco vbi nō erant
aque. Et dicit. temptauerunt. qz non
solū petierunt aq. ad siti suā rele
uandā s. etiā ad experiendū sensi
bili exēplo si deus esset cū eis. an
non. scdm q dicit exo. xvij. Et
dedit eis petitionem ipsoz. s. car
nes et aq. Et misit saturitatē. v.
ea qbus saturaret in aīas. v. m.
aiālitatē. eo? qz dedit eis carnes
ad rescendū. s. q. ad mensē integz
ita q. vtebat eis in nauseam ex ni
mia repletionē vt habet numeri.
xi. Deinde describit pām sedicōnis
chore et sibi adherentiū viz bathā
et abī. **Hugo** Iti enim qā
ron. erant de ruben
primogenito. voluerūt hāc re pñ
cipatū in pplō. et chore et chorite
qui erant de leui voluerūt habere
principatum sacerdotij. Et ob hoc
hii mouerūt sedicōnē in pplō con
tra moysen et aaron scdm q dicitur
suis exp̄ssum ē numeri. xvi. Vñ
hic dicit. Et irritauerunt. v. ad
iram. puocauerūt. moysen in ca
stris et aaron sandum dñi.
v. consecratum ad fugēdū
M. sacerdotio coram domino
sicut habetur leuitici. ix. Ita autē
irritatio fuerat quia chore et sibi
adherentes dixerunt moysi et aa
ron qui erant principes populi in
tpalibus et spiritalibus. Sufficit
R. iij.

vobis. quia omnis multitudo scō
rum est. quasi dicerent Delet vob
sufficere q̄ sitis i eodem gradu cū
alijs. **V**nde subditur ibidem **Q**ue
eleuamini sup̄ populum dōminic
Deinde subditur pena seditionis
eorum predictorū auz̄ dī. **A**perta
est terra et deglutiuit dathan: et
operuit sup̄ congregationem abi
ron. **P**ro vt diffuse dicitur numel
xvi. **E**rat sit ignis i synago
gis eorum. **V**m̄ eorum cōgregati
one. **F**lamma obussit peccatores.
vz̄ ducētos quinquaginta viros
qui offerebant incensum tanq̄ v̄
dicantes sibi illicitate sacerdotium.

Col. Timeant qui muerurāt
contra superiores suos time
ant qui ad honorem p̄lacōis inde
bite non p̄ficiendi sed dñandi in
tenēde pueniunt ne infernus ape
riat os suuz̄ a flamma inextingui
bilis post breuez ym̄ino post mo
mentaneam dñationem recipiat
eos etnalit̄ cōburendos. **P**ostea
ōndit quō filij israhel peccauerūt
in ydolatriā.

Hugo ex se cēt
dicēs. **H**ugo vituluz̄
in oreb̄ a p̄pe montem oreb̄. **O**reb̄
enī est pars montis synai quem
montem ascendeāt moy ses vt re
ciperet a deo **Col.** Trāslatio ro
legem.

Col. mana a heb̄
ica habent ebreb̄. et adrauerūt
sculptile. **S**culptile est ymago ido
li sculpta a facta in lapide vel in li
gno cum malleo. **Hugo** Sed ponit
malleo. **H**ugo hic p̄ cōfla
tū q̄ vitulus ille nō erat sculptus
sed de metallo cōfusus a cōflatus

vt habet̄ ero. xxxij. et mutauerūt
gloriam suam. **Nico** v̄ deum verum
i quo debet̄ at
gloriar̄ a qui gloriose duxerūt eos
de terra egypti in similitudine vitu
li comedentis fenum. **V**m̄ ydolū
simile vi

Callio **H**oc totum
tulo. **H**oc totum
entia leuissimoz̄ hominū que sem
p̄ ducit ad culpas. **N**am si causaz̄
rei sub veritate discutias nulluz̄ cri
men est q̄ nō ex impatientia ma
tre nascatur. **C**ontra hoc illd̄ vere
remediū ē quod in alio ps̄ dī. **E**x
pectas expectaui dñm̄ a m̄tēdit̄ m̄

Nico Deinde arguit iudeos de
peccato inq̄titudinis di
cens. **O**bliti sunt deū qui saluauit
eos. de seruitute dura egypti q̄ fec̄
magnalia in egypto egyptios ml
tipliciter flagellando. **I**miābilia in
terra cham. **V**m̄ i egypto sic nōiata
ratione supra dicta populum isra
hel a plaga egyptioruz̄ p̄tendo
Lterribilia in mari rubro. **P**hara
onem et eius exercituz̄ submergē
do. et dixit. **D**ñs cōminādo. vt di
sperderet eos. **P**pter eoz̄ inq̄tū
dinē. si moyses electus eius n̄ ite
fisset in cōfractiōne a in plaga cō
fringere qua cōminabat eos dñs
In cōspectu eius. **I**uis orationib̄
impediendo effectū diuine v̄m̄dē
Vnde dicit̄ ei dñs ero. xxxij. **C**erno
q̄ populus iste dure ceruicis sit dī
mitte me vt irascatur furor meꝝ cō
tra eos a deleam eos. a ibidem s̄b
ditur. **V**t auerteret iraz̄ eius ne di
sperderet eos. **O**biicit enī moyses
seipum v̄m̄dē deī pro eis dicens

ero. xxiiij. **O**bscuro peccavit ppls
iste p̄m̄ magnū: fecerunt q̄ sibi
deos aureos. **A**ut dimitte eis h̄ac
noxā. aut si nō facis. **D**ele me de li
bro tuo quē scripsisti. **D**einde sub
iungit de p̄c̄o rebellionis hui⁹ po
puli dicit. **L**a p̄ nichilo habuerūt
reputauerūt. **T**ranslacio hebray
ca h̄y. et despererūt. **T**errā desiderā
bilem. **L**eis p̄missam. lacte a melle
fluentē. q̄ voluerūt reūtū in egiptū
numeri. xxiiij. **N**ō crediderūt rex
lo eius. **I**quo p̄miserat eos intro
ducere in terrā illam. **E**t murmurā
uerūt in tabernaculis suis. **V**n̄ di
citur. numeri. xxiiij. **I**gī vociferās
ois terra fleuit nocte illa: et mur
murā h̄it vtra moyse a aaron ac.

Cal. **E**t dicit i tabernacul̄ suis.
vt hoc nō laborātib⁹ h̄oci
osis cōtingere videret. **T**eleua
uauit manum suam sup̄ eos.

Hugo cōminando penam.
Nos est cōminanti
um leuare manū et sic dicit bl. vt
prosterneret eos in deserto.

Rico **T**ūc em̄ data est cōtra
eos sentētia diuina vt
omnes q̄ murmurati fuerant a vi
gin̄ antinis a sup̄. nō ingrederent̄
terrā p̄missionis. s̄ morerent̄ in de
serto p̄f̄ caeleph a iofue. numeri
xvi. **E**t diceret semen eoz̄ in nati
onibus: a dispereret eos in egiom̄
bus. **I**ta pena fuit tūc eis cōmi
nata. s̄ tū precibus moisi ipedita
l̄. **T**imiciati. a consecrati. **L**unt
helplegor. **A**pplicantes se cultui
ydo illius. **C**irca q̄d ē sciendū q̄
m̄ rex assirioz̄ q̄ cōdidit minuz

grandē fecit patri suo mortuo be
lo noie ymaginē quā beluz nomi
nauit. et omnib⁹ reis ad h̄ac yma
ginē ofugientibus p̄bat. **P**rop
ter q̄d hoies ceperūt illi ymaginē ex
hibere diuinos honores. **E**t inde diri
uata ē ydolatria ad alias gētes a
similit̄ noia ydolorū: q̄ sic assirij
ydolū suū weauerūt belū. ita a alij
belvt babilonij a alij baal et alij
bel scdm̄ arietates ydiomatū.
Moabite at̄ ydolū suū weauerūt
teelplegor: de quo hic agit. **E**t est
nomē cōpositū ex duob⁹ integris.
s̄. ex bel a plegor q̄d ē nomē mō
tis vbi colebat. **I**gī balach rex
moabitaz̄ de ofilio balaa. misit
puellas pulchras a nobiles p̄e
tentoria filioz̄ israhel vt p̄ eas in
ducerent̄ ad ydolatriā: a sic offen
deret̄ cōtra ppl̄m̄ israhel. a alij de
populo luxuriosi accēdebāt ad eas
a cū vellent eas agnoscere non as
sentiebāt scdm̄ regis p̄ceptū nisi
prius cū eis ydolatrarent vt ple
m̄ continet̄ numeri. xxv. **E**x quo se
cuta fuit offensa dei vtra ppl̄m̄: et
plaga magna. **E**t hoc est q̄d d̄i. a
imiciati sunt teelplegor. a applica
ti cultui illius ydoli. **E**t comederūt
sacrificia mortuoz̄. s̄ de carnib⁹
animaliū ydolis immolatoz̄. **E**t
irritauerūt eū. s̄. deum in admue
tionibus suis. **V**i peccatis ab eis
studiose factis. a multiplicata ē in
eis ruina. q̄ tūc occisi sunt. xxiiij.
milia hominum vt ibidem dicitur
l̄. **E**t stetit sinees. **C**onstantē con
tra ydolatrias. q̄ occidit zambri
duce tribus symeonis cū muliere
R. iij.

madianite cœtū in conspectu om-
nium. quem cum muliere trāssixit
in locis genitalibus. La placavit.
scilicet p suum bonum zelū sic fa-
ciendo. Let cessavit quassatio. idē
plaga a fr̄ **Hugo** Et hoc
h̄s israel. **Hugo** factū. re-
putatum est ei. scilicet sinees. Ad iusti-
ciaz. q̄ dominus reputauit ex hoc
facto ipsum.

Nico Et q̄ etiā
iustum. certifica-
tus fuit a deo q̄ succederet p̄i suo
in sūmo sacerdotio. vt habet̄ ibidē
in generatōe a generatōem. idē
vsq̄ in sempiternum. q̄ istud fa-
ctum recollitur ad huc in memori-
am iusticie.

Iero Quod dilige
ipsum. **Iero** ter ausulta
o sacerdos: cui aīe cōmendate sūt.
Euagīna gladiū: verbi dei. in fine
fornicatōez. in sta oportūe in por-
tune. argue. increpa. obsecra cum
omni paciā a doctrīna vt tibi epu-
retur ad iusticiam: q̄ qui reddide-
rit preciosū ex villi sic os meū erit
dicit domi.

Nico Deinde s̄ di-
nus. **Nico** tur de p̄dō i
contradictione populi p̄pter aque
defectū q̄ pleni⁹ ponitur. numeri
xx. et contigit ante factum p̄cedēs
sed post scribitur. psalmista non
trinet semp ordinē historie. Vnde
dicit. **Et irritauerūt eu;** scilicet
ad aquas contradictionis. viz i
cazes vbi impatienter a contencō
se locuti sunt cōtra moysen p̄pter
aque defectum: et p̄ cōsequens cō-
tra d̄m nō expectātes debite ei⁹
beneplacitū. et veratus ē moyses
p̄pter eos. v̄ turbatus mente in

tm̄ q̄ timuit ne de⁹ denegaret eis
aquā p̄pter eoz maliciā. q̄ era-
cerbauerūt. v̄ turbauerunt v̄ cō-
mouerūt. Spiritus eius. In tm̄ q̄
proūperet in verba dubietatis di-
cens. Nūquid de hac petra potri-
mus vob aquaz eijcere. vt pleni⁹
habet̄ ibidē. Ideo subditur. **Et**
distinxit. iam manifeste oñdit. in la-
b̄is suis. hoc est in mō suo loquē-
di dubitacōnem cordis sui. p̄pter q̄d
statim a d̄no fuit reprehensus: et
ab ingressu terre p̄missionis exdu-
sus. Sequitur de peccato idolatrie
in terra p̄missionis iam adepta p̄-
petrato. cum subditur. nō disperi-
derūt gentes. Et est hoc p̄ncipiū
versus sc̄dm trāstacōnem roma-
nam. Vnde sciendum q̄ d̄ns pre-
cepit habitatores terre chanaan
interfici. numeri. xxxij. ne p̄ eos
filij israel ad ydolatriā traheren-
tur. sed ipi cupiditate ducti p̄mise-
runt eos v̄uere p̄pter tributū q̄d
eis reddebāt. a sic tradi fuerūt ad
ydolatriam eorum. Et hoc est q̄d
dicitur. non disperderunt gētes
quas dixit dominus illis. v̄ prece-
pit vt disperderent. **Et** cōmixti
sunt inter. **Hugo** Non tantū
corpore: sed
etiā ope. Vnde addit. et bibeerūt
opa eorum: et seruiuerunt sculpi-
libus. v̄ ydolis eorum a factum
est illis in scandalum. v̄ in mani-
festam ruinam. **Et** immolauē-
runt filios suos et filias suas de-
moniis. que in ydolis celebrātur
q̄ hoc fecerunt non legitur in hi-
storia: sed credendū est p̄pter vt

ait Aug⁹ **E**ffuderunt sanguinem innocentem. sanguine; viz filioꝝ suoꝝ a filiaruꝝ suarum q̄s sacrificauerunt. ⁊ immolauerunt scilicet in chanaan. ⁊ chanaan eorum inter eos habitantiuꝝ tradendo paruulos suos p̄ igne. **V**n de et. iij. regum. xvi. d̄ de achab. In sup et filium suum cōsecrauit. trāsferens per ignem sc̄m p̄dola gentium. **E**t infecta est terra. ⁊ homines terre. in sanguinibꝫ. ⁊ abulata est in peccatis sicut sb̄ditur. et contaminata est in opibus eorū. p̄ predictas imolacōes **N**ico. Let fornicati sūt. ⁊ p̄do latrauerūt. q̄ idolatria fornicatio nominat̄ i scriptura q̄a in ea recedit anima a sp̄so suo re. vol. i. admuētiōibꝫ suis. q̄s ab alijs et a seip̄s inuenerūt. **E**t p̄pter ista iratus est furore dominus in populo suo. In quo notatur grauitas culpe deum prouocātis ad vindictam cuius furor est rigor iusticie a v̄ndicte sue. ⁊ abhominatus est hereditatem suam. ⁊ filios israel qui dicuntur dei hereditas in scriptura. qui p̄pter peccata sua fuerunt deiecti a protectiōe diuina sicut cibus abhominabilis ricitur. **E**t tradidit eos in manus. ⁊ in potestatem gentium. p̄dolarie debitarum. ⁊ dominati sunt eorum qui oderūt eos. **E**t sic ex odio precedenti grauius afflixerunt eos. **I**deo sequitur. **E**t tribulauerūt eos. affligendo inimici eorum. **J**udicium. x. Let humiliati sunt. **I**coram deo. sub manibꝫ

eorum. pena inflicta dante eis in telledum. sepe liberauit eos. sicut patet ex de cursu libri. **J**udicium q̄ quādo ab inimicis afflicti humiliter deū deprecabantur. suscitabat eis iudices ad eorum liberaōnem s̄m q̄ dicitur **J**udicium. ij.

Hugo Sed ip̄i de beneficijs deo fuerūt crebro in grati: et nō dimittebant mala cōfucta v̄nde subiungit. **I**psi autē exacerbauerunt. ⁊ ad iram prouocauerunt eum in consilio suo.

Nico. Quia malū culpe prouenit ex vicio liberi arbitrii a nō ex deo. ⁊ humiliati sunt.

Hugo ⁊ afflicti a puniti sūt in iniquitatibus suis. **V**n̄ translatio hebraica habet et humiliati sunt p̄pter iniquitates suas. s̄ tñ in illa afflictione nō defuit eis misericordia dei. **V**n̄ addit. **E**t vidit. respeccu mie. Cui tribulauerūt: et audiuit orōem eorum liberādo eos. **E**t memor fuit testamenti sui.

Nicola⁹ id est p̄missi sui per moysen expressi. **D**euteronomij. xxx. videlicet si ad cardines celi fueris dissipatus. s̄. propter peccata tua inderet te dñs deus tuus si v̄tere penitueris ⁊ assumet atq̄ introduct te in terrā: quā posse deūt patres tui. **E**t penituit eum sc̄m multitudine mie sue. ⁊ ad modum penitētis se habuit. quando quos pituros videbat de captiuitate redurit. **P**enitentia in deū non cadit: sed loquit̄ h̄ more hūanitat̄is. **S**e q̄t

L et dedit eos in misericordias in
conspetu oim qui cepant eos. **h**^o
patz de manasse rege iuda: quem
de captiuitate in regnu suu restitui-
it. ij. pal. xxxij. Et de ioachiz rege
iuda que rex babilonis de carcere
abstulit: et in maiores regni sui
constituit. iij. rega ultimo. Deinde
quasi condudendo psalmista sumit
sua deprecatione ad populi israel
liberacionem dicens. saluos nos fac
dn̄e deus noster. De seruitute an-
gustis quibus populus tuus est
afflictus in diuersis terris. q̄a te
pore iudicij fuit populus israel
frequenter captiuatus a diuersis
gentibus. et congrega nos de na-
tionibus. In loco tui cultus. s. in iu-
deam. **C** onfiteamur nomini sa-
cto tuo. In confessione tue laudis. et
gloriamur in laude tua. In p̄nti p
gratiam et in futuro per gloriam.
B enedictus deus israel. In oi-
bus que fecit et faciet nobis in ad-
uersis et prosperis. in seculo et usque in
seculum. et dicet om-
nis populus. et dicat Hebrei pro-
optatio vt tunc futuro idicati fiat
fiat. In translacone hebraica ha-
betur amen amen quod sigt veri-
tatem stabi. **Hugo** Potest
litatis. **Hugo** autez h
queri quō possumus benedicere de-
um cum apostolus dicat ad hebre-
os. vij. Sine vlla contradicōne qd̄
min⁹ est a meliore benedicatur. et
quis est melior deo scete nullus.
ergo nullus potest deum benedice-
re. Solutio est laudis benedictio.
et gratiarum actionis sicut habet

apoc. vij. Benedictio et claritas et
sapientia et gratiarum actio et honor et
virtus et fortitudo deo nostro in se-
cula seculorum amen. Et hac bene-
dictione potest et debet homo deum
benedicere. Itz est benedictio que
est consecratio qua semper maior
minori benedicit de qua benedicti-
one loquitur apostolus ad hebre-
os. vij. vt didum est supra.

Callio. Cantatur est supra
deant omnia titulo suo. Titulus
est enim alla. cā confessio. q̄ mir-
mō ad laudes dñi om̄o secūda est
Per confessionē em̄ ab egyptiis eri-
pimur. qm̄ ab opibus dyabolicis
diuino munere liberamur. maē ru-
bri trāsim⁹ qm̄ bap̄tismatis sacra-
menta percipimus. In deserto pasci-
mur. qm̄ dīma grā cōcedente in mū-
di istius bonaz rez largitate saci-
amur. ad terram p̄missionis pdu-
cimur qm̄ in illa patria felici mune-
re sup̄ne pietatis intram⁹. vt me-
rito talis frequēte ifata p̄dicet q̄
tantoz magnaliū p̄figuracōne de-
corat. Quap̄pter sumo desiderio sup-
plice⁹ vt nos de bñplacito sibi po-
pulo cē p̄cedat. q̄ de p̄uis recta. de
amaris dulcia. de tp̄alibus etna
facere consuevit. q̄tin⁹ a nos in xp̄o
dño gloriātes cōiter dicere merea-
mur. B̄ndictus dñs de⁹ ih̄s xp̄s cō-
ditor et redemptor noster. cui ē ho-
nor et gloria in secula seculorum
Amen.

Psalm⁹. Cvi.

Confitemi

Titulus alla alla.

Hugo psalmi

cu[m] duobus precedentibus cois est materia sicut similis est titulu. Inuitamur eni[m] in hoc psalmo ad vtraq[ue] confessio[n]em tam peccato[rum] q[uam] laudis diuine. Et p[ro]pter hoc o[mn]iter duplicatur alla v[er]o p[ro]pter iudeos et gentes conuersas p[ro]pter quod apostolus ad galathas .iiii. dicit **Abba pater.** Licet eni[m] si[n]ge abba idem q[uo]d pater t[ame]n abba dixit p[ro] conuersione iudeo[rum] a p[ro]p[ter] conuersione gentiu[m].

Cal. Preuidens itaq[ue] p[ro]pheta populu[m] xpi anu[m] in aduentu domini gratia p[er]ceptu[m] ne securitate tanti beneficii aliqua negligentia letaret[ur] et resceret co[m]mone[m] co[n]fiteri eum peccata sua et laudes domini p[ro]sonare dicens.

Confitemini domino. Dupli[ci] confessione tam peccato[rum] q[uam] laudis. Ille eni[m] p[re]co[m]ia domini salutari ter assumit qui prius eum delicto[rum] suorum confessione placauerit. **Quonia[m] bonus** Iessencialis. **Quonia[m] in seculu[m]** in eternu[m]. **Quonia[m] misericordia eius** in eternu[m]. **Quonia[m] a hic co[n]fiteuit peccatoribus** parcere et in futuro fidelibus dignabitur eterna premia donare. Ita fit vt bonis supplicibus et humilib[us] suis semper misericors approbet. **Dicant nu[n]c qui exempti sunt a domino** id est christianam de gentibus ad fide[m] conuersi christum domini laudent cu

ius sanguine exempti sunt. quos redemit de manu inimici. et de potestate dyaboli.

Hugo [de regidib[us]] et de quatuor dimatibus mundi congregauit eos.

nico Per predicato[rum] apostolorum et alio[rum] in vna ecclesia ca

Cal. Et ne putatholicam. **Cal.** res de paucis primicijs congregatos subiungit. **A solis ortu et occasu** ab aquilone et mari. Mare ponitur p[ro]p[ter] austram.

Hugo quia auster li. **Hugo** flat v[er]sus oceanum qui mare dicitur eo q[uo]d est maius ceteris congregationibus aquarum. Consequenter ponitur inuitatio ad dei laudem ex liberatione gentiliu[m] a cultu ydolo[rum] unde sub

Cal. **Ieruaucunt in solibus.** **Cal.** **Et in gentilitate** que non erat culta propheta is a lege diuina. **In maquoso** in statu qui est sine aqua gratie et doctrine. **Via** ciuitatis habitaculi. **I. patrie celestis** in inuenerunt. **Quia** xpi que ducit ad regna celorum ignorauerunt. **Vn** dicit. **Ierominus** in epla ad paulinu[m]. **Hanc** viam doctus plato nesciuit hanc demostenes eloquens ignorauit.

Hugo Et p[ro]ter hanc errorem fuerunt etia[m] in magna mopia unde subdit. **Ehurietes a siti.**

nico et veram beatitudines. **nico** d[omi]ne cognoscere desiderantes. **Aia eor[um] in ip[s]is** h[ab]e[re] studijs suis a laboribus. **Defecit** ab inuentione eterne

beatitudinis **Hugo**

Et cognoscētes defectū suū &
q̄ per se non poterant viā inueni
re beati tudinis. damauerunt ad
dominum. penitendo de suis erro
rib⁹ cū tribularentur errore p̄dicolā
de necessitatib⁹ eoz. Quadā necessitate
peccabant gētes tanq̄ ignorātes
et assueti ad ydolatriam. et inde
Leripuit **Nico** viam veritatis
eos. **Nico** ostēdendo p̄pter
q̄d subdit. **Et** eduxit eos. Lab er
rore. in viā rectam. q̄ est x̄ps. **Et**
irent in ciuitate habitacōis. bene
opand⁹ in celū. Et q̄ fecit eis dō
min⁹ non eoz meritis s̄ gratis ex
pura sua mia. **Iero** hortat eos p̄
pheta ad grātiā actōez dicēs. **Lo**
fitant. cōfessione laudis d̄no mi
sericordie eius. **et** hōies p̄pter mise
ricordias **Cassi**. Per q̄s copi
eius. **Cassi**. oīa bñficia p
ceperūt. q̄ q̄cquid in nob̄ videtur
laudabile cōstat esse ipsi⁹ dēmen
tie. q̄ peccata relaxat. spe; tribuit.
atq; ad bonitatis sue dona pduc.
Et mirabilia eius. **Hugo**
exhibita filijs homi
minū. Ac si dicat. peccatores rēp
tū laudēt d̄m p̄pter mirabilia ei⁹.
Mia em̄ d̄m fuit i hoc q̄ inimicos
voluit liberare: s̄ mirabilia ei⁹ fue
runt in hoc q̄ tpalem modū libe
ruit eos. s̄ p̄prio cruore. **Vnde** canit
eccia in p̄sona defunctorū **Creator**
oīm rerū deus q̄ me de luto forma
stet: et mirabiliter p̄po sanguine re
demi. **Cassio**. Memēto at̄ q̄
sti. **Cassio**. hic q̄tuor vicib⁹
v̄s in finē p̄s sine aliq̄ p̄ mutacōe
reptit: vt sicut de q̄tuor p̄tib⁹ mū

bi dicit ecciam cōgregatam. Ita de
totidē cardinib⁹ orbis laudes mie
ip̄sius deuotis mentib⁹ offerant.
Et laudet deus. **Quia** faciavit
aiam inanē: et aiā esurientē faci
auit bonis. **Amia** accipit hic p̄ ho
mine: gentes q̄m intencōnem suā
in ydoloꝝ vanis desiderijs occupa
bant inanes erant et vacue ab oi
bono: s̄ tūc esuriētes faciatē sunt
q̄m p̄ predicacōem d̄m cōmonite.
vota sua ad p̄nie studia tūstuleēt.
Iero eos ergo q̄ inanes erāt
a gratia dei. et fa mē v̄bi
d̄m patiebant bonis celestibus
facia. **Cal.** deinde describit vitā
uit. **Cal.** ipsaz gentium que
aū aduētū d̄m fuerūt dicēs. **Secē**
tes in tenebris. Ignorantē. et in
ymbra mortis. **in** viciaosa hui⁹
seculi vita. q̄ illi⁹ eterne mortis te
rribimā portabat ymagine. **Vni**
ctos. **Sub** dyaboli d̄nacione ney
bus pctōꝝ. **in** mendicitate. **in**hil
boni opis hñtes. **et** ferro. hoc est
in duricia maloz obstinati. cui⁹
cā subditur. **Quia** exacerbaueēt
eloquia. **Hugo** Idē ad irā
dei. **Hugo** prouocauē
runt d̄cum loquentem sibi p̄ scri
pturas. et per legē naturalem scri
ptam in cordibus eozum et dicen
tem ydola nichil esse. **et** consiliū
altissimi. **quī** consulebat vt idola
trie errore; relinquereēt. **et** heritane
runt. **in**olentes obedire. **Et** hu
miliatum est. **in** humiliacione con
fusiōnis. **in** laboribus. **in** ydolatrie
et vicioꝝ. **in** cor eozum. **Vnde** di
cit. sapientie. **in** Lassati sumus in

via iniquitatis a p[ro]batione. In fine
mati s[un]t. tanq[ua]m omni virtute desti-
tuti. nec fuit supple ex hominib[us].
Qui adiuuaret. nisi solus de[us]. Et
id[em] **damaue[re]nt ad d[omi]n[u]m cu[m] tribu-
larent[ur]. et de necessitatib[us] eor[um] libe-
rauit eos.** De q[ui]bus necessitatib[us] e-
re illis de q[ui]bus subdit[ur]. **Et edu-
xit eos de tenebris.** .i. ignorantie
ab lum[ine] fidei. et de umb[ra] mortis.
de p[er]d[iti]o idolatrie ad veritate[m] vite.
que est vita gratie. et vincula eor[um].
discu[psit]. **Cassi.** Inspice. mie d[omi]ni
pit. q[ui]bus distinctio[n]i-
bus exponuntur. p[ri]mo de necessita-
tib[us] eor[um] liberauit eos q[ui] p[re]meban-
tur seru[itu]te diaboli. Deinde a sup-
stitionu[m] suar[um] tenebris eduxit ani-
mas p[er]d[iti]o[rum]. s[ed] de pollutas. Terco
no dirit vincula eor[um] soluit s[ed] discu-
psit sic dyaboli tyrannica potestas
p[ro]p[ri]e mente discupta e[st]. Vn[de] amon[us]
liberatos gr[ati]as agere dicit[ur]. **Confi-
teant[ur] d[omi]no mie eius: et mirabilia
ei filij homin[um].** q[ui] ianuas p[er]d[iti]o[rum] a
malor[um] oim[ni]um claustra virtus diuina
ofregit. **Cam** huius laudaco[n]is
adhuc subiugit dicit[ur]. **Quia** c[on]tri-
uit portas ereas. .i. co[n]suetas vici-
oru[m] concupiscetias q[ue] tenebant eos
ne de p[er]d[iti]o exirent. **Et** reates ferre-
os. .i. dyabolicas suggestiones
ofregit. **Hec** em[im] duo metalla p[er]
fortitudie delictor[um] vident[ur] adhibi-
ta. s[ed] ista virtus diuina cofregit. q[ui]n-
piditantes aduentus sui lumine
misericorditer **Hugo** **scipit.**
literado. **Leos.** p[er] miam sua[m] de via
iniquitatis eor[um]. .i. vt ponet eos in via

equitatis. Et q[ui] oportet q[ui] humiliet
se p[er] p[en]itentiam q[ui] a d[omi]no suscipitur. id[em]
subiugit. p[ro]pter iniusticias em[im] su-
as humiliati sunt. q[ui] erubescer[un]t
p[er]d[iti]o sua penituer[un]t. **Omne** esca
non corp[or]alem sed spirituale[m].

Cassi. viz lege d[omi]ni a salutaria
e[st] aia eor[um]. .i. p[er] p[en]itentiam a fastidiu[m]
Hugo **Et** id[em] **appropinqua-**
uerunt vsq[ue] ad portas
mortis. **Mors** etna h[ab]et tot portas.
q[ui]t s[un]t p[er]d[iti]o[m] m[or]talia: a has ingredi-
tur q[ui] in peccatis m[or]tali[bus] m[or]it[ur]. Et
b[on]i dicit. appropinquaerunt.

Cassi. q[ui] has portas non s[un]t in-
gressi. q[ui]m[od]o erant d[omi]ni misere-
racoe liberandi. Vn[de] subdit[ur]. **Et**
damaue[re]nt ad d[omi]n[u]m cu[m] tribulare-
tur: et de necessitatib[us] eor[um] libera-
uit eos. sicut sup[er] exp[os]itu[m] e[st]. Quo-
aut[em] liberauit eos ofsequent[ur] s[er]u-
git dicit[ur]. **Et** sit de[us] .i. p[er] verbu[m]
suu[m]. .i. d[omi]n[u]m xp[istu]m. q[ui] in principio
erat ver[bum]. **Hugo** **Let** sanauit
eos. .i. lang-
uore mortis aie. **Let** eripuit eos: de
omnib[us] in te r[ati]o[n]ibus eor[um]. .i. ab
omnib[us] peccatis p[er] q[ui] interit a occi-
ditur anima. **Et** pro tanto benefi-
cio. **Confiteantur** d[omi]no mie eius.

Jeroni **Quibus** excelsus se
humiliauit. deus h[oc]
factus est. et immortalis p[er] morta-
lium vita subditur morti. **Et** mira-
bilia eius filij hominum. quibus
inferni portas ereas confregit re-
atesq[ue] ferreos. quib[us] redijt victor
ab superos. quibus remcauit ad
celos. **Et** sacrificat sacrificium

lau **Cal.** q̄ multo p̄stanti⁹ est
dis. cū bonis actibus psal
modie illi iubilaciones offerre: q̄
pecciduz victimas imolare. Et p̄
dicatores sancti. annūciat op̄a
eius in exultacōe. v̄cu; gaudio p̄
dicabūt p̄plis fidelib⁹. q̄liter eos
sua incarnacōne a morte saluauit.
Qui descendūt mare. v̄ seculum
in nauib⁹. v̄ in ec̄ijs q̄ xpm por
tant a a fluidib⁹ hui⁹ sc̄li cōbant.

Hugo Et bñ dicit. descēdūt
q̄ sc̄viri et p̄dicato
res boni habitāt mēte a desiderio
in celo: et nō in tra. Et idē descēdūt
qñ primo cōpatiuntur. faciētis
op̄acōem in aquis multis.

Cassi. Sacerdotes em̄ sunt qui
op̄ant p̄dicando v̄bu; z
dei in aq̄s v̄ in p̄plis multis. Rā in
a p̄c. dī. Quid eēt aq̄. interrogāte
Iobē. m̄sum ē p̄plī sunt. Ep̄h. p̄
dicatores. v̄ cognouēt

vidēt. **Rico.** op̄al dñi in
scripturis sc̄is in q̄bus dñt eē eru
dit. a m̄abilia ei⁹ in p̄fūdo. scrip
turaz q̄ n̄ p̄nt explicari ad plenū

Cassi. Viz in mare rubrū. ba
in ventre ceti habitacōnem. sepul
chrū dñi fiḡre agnoscerēt a h̄ijs
filia q̄ scripturaz d̄uimaz p̄figu
racōibus a gebānt. et iō fit vt m̄
racula ei⁹ in p̄fūdo respiciāt q̄ opa
ei⁹ sp̄uali estimacōne cōsiderat

Rico. It̄. s. de⁹ cuius di
cere est facere. a stetit
sp̄s p̄elle. v̄ tēptacōis piculose
que q̄ d̄u de⁹ p̄mittit stat in suo
furore. Jō subdit. et exaltati sunt

fluctus. **Hugo** a motus car
eius. **Hugo** nales et sug
gestiones dyabolī. Ascendūt v̄
q̄ ad celos. tēptātes de p̄sump
ne. Laia eoz in mal' tate sebat. v̄
deficiebat a languebat in tēptati
onū labore. et ipsi tate facti in tēp
tationib⁹. turbati sūt. lignorātes
quod facere. **Cassi.** a moti sunt
debeant. **Cassi.** sic ebri⁹ ad
iras p̄tin⁹ euomendas. a omnis
sapia eoz de **Glo.** q̄a in tēpe
uorata ē. **Glo.** state tem
ptacōis oia ofilia humana defici
unt: a q̄d agendū sit nō vident.

Cal. H̄ijs ḡ exēplis mouētur
sacerdotes vt dño suppli
cent. quatin⁹ cor eoz in humilita
te cōsolidet ne a tēptationib⁹ dya
bolis ventilent. Et q̄d restat in tē
ptationib⁹ faciendū nisi hoc q̄d se
quitur. Et damauerūt ad dñm
cū tribularent: a de necessitatib⁹

eoz edu **Hugo** hoc facit do
xit eos. **Hugo** min⁹ quādo
animā de corpe educit. q̄ q̄dū vi
uit homo semp̄ evallat⁹ tēptatio
nū piculis. et idē damat apls ad
rō. vij. Infelix ego hō. q̄s me libe
rabit de corpe mortis hui⁹. Et li
cet in hac vita de h̄ijs non educat
om̄io. tñ ipsas tēptacōes mitigat
vt nō noceāt sed iuuēt. vñ sequit̄
Et statuit p̄cellā ei⁹. v̄ asperita
tem tempta
tionis. **Rico.** in aurā.

cōfere n̄do
cōscientie serenitate tñ quillitas
Let s̄huerunt fluctus eius. sic mo
tus carnales quos temptatio ex
citabat. Et letati sūt. li dominō

ex eius beneficio viz. qz siluic. Et
fluctus temptationum. quibz fati
gabant. Et si has tranquillitate
L. dedit eos in portu voluntatis co
ruz. v. ad requirere celestis qua
desiderabat. Et qm ex hoc est de re
granandū nō solū particulari s; a
tota eccā. Ideo **Jeromū** L. 6
subditur **Jeromū** fitat
dno mie eius. qbus ptegit gen
humanum. et mirabilia ei filijs
hominū. qz mirabiliter eos cōpe
scuit flu. **Cassio** L. et exaltet
eum. deuotis
laudibz. nō qz illi qzqz possit abbi
het nos inde ipsius exaltacone de
beam. **Jeromū** L. in eccā ple
tis augeri. **Jeromū** bis. v. i. oge
gaōe fidelū. et in cathedra semo
rum laudent. **Cal.** Per hoc pre
eum. **Cal.** caput omnes
doctores laudes dmi psonare. qm
cathedra semoz reside nos autur
v. qz successores v. te tū pō tificū esse
merue. **Nico** Consequent po
runt. **Nico** mie inuitatio ad
laudandū dū ex liberacone a spū a
li sterilitate. de q dicit. Amos. viij.
Mittā in frā. nō famē panis neqz
siti aqz. s; audiendi verbū dmi. A q
gētilitas fuit liberata p a ploz re
cessum de india. dicit paulo act.
viiij. Vob oportebat p mū loqz ve
bū dei. s; qm repulistis illud. ecce
couertimur ad gētes. dicit ergo
p. **Osuit flūia**. s. sacre sepriture
L. de ser. **Cass.** v. in pplm gēti
rum. **Cass.** lem. qz apli n
crendentibz iudeis ad
destra gēciū tñserūt. **Hugo**

La exiatis aqz. v. ipsos iudeos vñ
alijs manabant aqz doctri naz. p
fuit. **in sifi**. qz ipsos fecit siccos a
egenos. Vñ subdit. **Errā frudi
ferā**. qz prius supna religione flore
bat. postea posuit. **i saluaginē**. v.
in sterilitate bonoz opm. q sterili
tas p saluaginē ideo intelligit. qz
vbi salus humor dñatur fecund i
tate tollit. Et hec sterilitas i illo po
pulo iudaico cōtiget. a malicia.
v. ppter malicia. inhabitantū in
ea. viz iudeoz repellentiū verbuz
dei. **Osuit desertū**. v. gētilitate.
L. in staqz aqz. p predicacōez apo
stolorū vt aqz sacre scripturē apd
eos maneāt. **et fram sine aqz**. v.
gētes prius siue doctri nas suple
posuit. **in exiatis aqz**. vt. s. nō tñ
retineant doctri nas apud eos s; et
alijs ipsas effundant p doctores
ad fidē couersos viz. dyomisū. am
brosiū. aug. ac alios multos. **p**
em saluator predixit. **Mat. xxi. Au
feret a vobis regnū dei. a dabitur
genti facientis fructū eius.** **Et col
locabit illic**. s. in plenitudine do
ctri na. **Nico** L. **Surientes**. v.
rum. **Nico** gētes fidem a d
bū dei deuote rēpientes. **La ostite
runt ciuitatē habitacōis**. v. eccāz
colleam ex gentibz deuotis. in q ē
cuiū vnitas. **Hugo** L. **et se
in fide**. **Hugo** L. **apli semie vbi dei agros**.
v. hoies de mūdo. qz ager mūdū
figt vt habet. **Cassiodor**
Mat. xvi. **Cassiodor**
Seminant agros quī corpora sua
mundanis sensibus peccatorum m

celesti institutione purificant. ut
fructus illos germinent qui dño
placere noscuntur. Felix labor. pfe
ctus mirabilis. sic opari ut redem
ptor gēciū placat? possit agnoscī

Mico Et plantauerūt. id est
edificauerūt. vineas.]
et particularēs ecclias. et fecerūt fru
ctum natiuitatis.] et xpianitatis q̄
est natiuitas spiritualis. Et be
nedixit eis.] augendo gratiam i bo
nis spiritualibus et tpalibus. La
multiplicati sunt nimis.] merito a
numero. et iumenta eoz.] et laicos
a p̄b̄itas inter eos. non minora
uit.] sed multi

hugo quia plu
tiplicauit. **hugo** res sūt cō
uerſi ad fidem de simplici b̄ q̄ de
sapiētib̄. de pleb̄ib̄ q̄ de nobili
bus. Vñ apl̄s et ab eo et Videte
uocationem vestram fratres.] qm̄
non multi sapientes. nō ml̄ti no
biles. sed que stulta sunt mundi
elegit deus ut cōfundat sapiētes
ac. Deinde subdit de repulsiōe iu
deorum. Et pauci facti sūt.]

Mi. videlz iudei. et exati
sunt a tribulacōne maloz et dolo
re.] q̄ p̄ romanos p̄tīm sūt occisi.
a partim capti atq̄ dispersi. Et cā
subditur cum dicitur. Effusa est
ostēcio sup̄ principes viz romanos
et iudeos. et p̄pter hanc ostēcionem
destructi sunt. et errare fecit.] et p̄
misit eos i inuio. Infidelitatis.] a
non sūt euerſi i inuio. Infidel. Et
adiuuit pauperem.] et populu; gē
tilem. de mopia.] q̄ esuriente; pa
uit sacra scriptura. et posuit.] per
ordinacionem apostolorum et p̄

latorum in eccl̄ijs. sic oues famili
as.] s. gentium cōuersarū xp̄o hu
militer ac deuote seruentium.

Hugo Ut audientes vocē;
veri pastoris fide nō
ficta sequantur xp̄m.] Et debunt
recti.] multitudinem cōuersorū;

Castio q̄ fideles po
bunt.] **Castio** q̄ fideles po
pubum respiciunt suis rethibus ac
quisitū.] Et omnis iniquitas.] s. dyaboli. opi
labit os suum.] **Mico** quando el̄s

Mico quando el̄s
do mini si erit
quod possit oppom.] In fine p̄s cō
cludit pro omnibus p̄dictis di
cens. Quis sapiens et custodiet
hęc.] viz; ut se reputet pauperem
ac sine adiutōe dei nil valere. q̄
tūc.] intelliget misericordias dñi.]

Aug. Qui errantē et egenū; in
viam dēduxit et p̄auit.] q̄
pugnantē ad usū; difficultatē pec
catorū; a colligatū; v̄m̄; soluit cō
suetudinē; a liberatū; q̄ fastidien
tē; v̄bi dei a rebio quodā; pene mo
rientē; missa medicina v̄bi sūt ēere
auit; q̄ piditāntē; inf̄ naufragia; a
p̄cellōsa maris huius discrimina
ad portū; p̄duxit. q̄ eū; demq̄; ostē
it in eo p̄p̄ v̄bi humilib̄; dat ḡ
tiā. et fecit eū; suū; ut itus manēs
multiplicaret nō; ut foras exiens
minueret. Hęc custodiet sapiens
p̄ humilitatē; intelligēdo; mias dñi

Col. Vñ b̄tis ternar d̄; po mit
in principio psal. octogesimo da
uū sup̄ bidū ē.] Nos q̄; p̄cemur dñi;
q̄ peccatib̄; pat. p̄cōres ad p̄nā;
p̄ducit. p̄cā; id ulget. facultatē; h̄;

incepe cōtinendi ac emendati
viviendi gratia; prestat. quatin⁹
eius mia adiuti sic vitam nre pere
grinationis finire valeam⁹. ut cu
electis suis regni celestis pncipes
effici mēamur. **Ipi** sit cū etno pte
a spū sancto honor a gloria i secu
la seculorum. Amen.

Psalm⁹. Cviij.

Paratum cor

Col. p̄ iste opo
sicut est a cō
textus ex duab⁹ p̄ti
bus duoz psalmoz. Nā p̄ma ps
huius p̄ vsq; ad illū versiculum.
Saluū fac dextera tua. sumpta est
ex fine p̄. lvi. qui incipit. Misere
re mei de⁹. miserere mei. Sed a ps
sumpta est ex fine p̄. lix. q̄ incipit
deus repulisti nos. S; q̄ huic p̄
preponit alius titulus q̄i ex alijs
predicis psalmis. Ideo alie expo
nēbus ē Titulus vero hui⁹ p̄ tal
est. Canticum p̄ ipsi dauib.

Hugo Cui⁹ sensus talis ē.
Cantici p̄ vsq; iste
agit de mētis iocūditate que de bo
nis opibus p̄cedit: ad quem ide
p̄monet **Cass.** Cāticū em̄ re
nos. **Cass.** ferē ad dīma
rum rez otemplacōem: p̄ vō ad
opas actuales que tū diuinis no
santur conuenire mandatis.

Nico. Juxta em̄ lrālem sensū
p̄ iste ē exultatio d̄s i
deo: atq; grāz actio de restitucōne
regni israel in statū bonū tpe d̄s
victoria sibi a deo conce ssa de ydu

meis. q̄s redigēt sub tributo ut ha
beant. ii. re **Col.** Et licet iste p̄
gū. viij. **Col.** fm̄ Jeronimuz
et cassio. sit vox xp̄i grās deo p̄i
exsoluētis. in hoc em̄; p̄ d̄i quō
ipse xp̄s suscipies mirabile passi
onis archanū resurrexit in gloriā
sempiternā: tū q̄ in p̄didis p̄ tō
lrā hui⁹ p̄ fm̄ hunc sensū misti
ce exposita ē in p̄ predicis de xp̄o
Ideo hic p̄ ad p̄ns expōit fm̄ se
sum moza **hugo** Sup̄ ei psal
lem. **hugo** mista in tri
bus p̄ predicis iuitauit nos ad
cōfessionem cū dixit ter. Cōfitemi
ni domino: hic rēdit auditor. di.

Paratum cor meum deus
tibi cōfitemdū paratum cor
meum. **ad faciendū q̄ in p̄cipis**
Leantato Deuote orādo [a psalla]
opa bona faciēdo a hoc l̄m gloria
mea. i. puritate cōscientie mee de
qua dicit ap̄ls. ij. ab choz. i. Glōia
nrā hęc ē. testimoniu os c̄ie nre.

Jero. Hoc d̄ne q̄s tibi psallo
q̄s tibi cāto: nō tibi gra
tiam facio sed m̄hi. In alio p̄ d̄i
cit. qm̄ tonoz meoz nō eges. Q̄s
ergo facio: p̄ me facō. Jeunam⁹.
nunq̄d d̄ aliq̄d donam⁹. p̄ pecca
tis nostris hoc facim⁹. Jacem⁹ in
sacro: q̄d ex hoc prestamus deo n̄
vt saluentur animas nrās. Ipse
em̄ hoc d̄s d̄at sicut bonus a mise
ricōis medicus. si aliquē sanauit
gaudet quide; et ipse a ille q̄ sana
tus ē. ita et dominus noster.

hugo Et q̄ p̄mittunt multi
sanctā debucere vitaz
sed non soluunt. Vnde subiungit

L Exurge psalterium & cythara |
Est psalterium decacordum p obser
nantiam decem mandatorum dei: & cy
thara p carnis mortificationem. S; q
quod nichil possumus facere sine gra
tia dei. Deo absit Exurgam De vicijis
ad bonum opus deluculo in ortu gra
tie confitebor tibi in confessione lau
dis in populis domine bonitatez
tuam laudando non solum verbo sed
etiam exemplo unde scribit in psal
lam bona opera faciedo tibi in ad
honoris tui in nationibus bonum
exemplum alijs prebendo. Juxta
illud Mat. v. Sic luceat lux vestra
coram hominibus ut videant opera
bona. et glorificent patrem vestrum
qui in celis est. Et merito laudan
dus est Quia magna super celos |
hoc est super iustos in misericordia tua |
quod quantumcumque iusti sint. tamen necesse
habent non iusticiam allegare sed
misericordiam implorare. Vnde.

Grego Vita sanctorum sue
cibus si pietas desit
Let usque ad nubes veritas tua |
usque ad peccatores puniendos qui
nubes dicuntur. Jude. ij. Iij sunt nu
bes sine aquis que a ventis circum
feruntur Exaltare super celos deus |
in facit ipsi celestes homines se ex
altent bonis operibus. et sic iustici
am facientes de ipsa iusticia remu
nerent. Exaltatur autem deus a bonis
hominibus per famam bonam per cultum
per fidem per contemplationem in super
omnem terram in super peccatores qui
sunt omnis terrae in omni terram sit
in gloria tua in misericordia que dicitur glo
ria de qua dicit apostolus ad cor.

in. Omnes peccaverunt: et egert glo
ria dei. Cur autem hoc peccatum dicitur
manifestat cum subiungit dicens.
Ut liberentur dilecti tui in servitu
te peccati & dyaboli. licet enim odisti
omnes qui operantur iniquitatem. tamen
diligis peccatores in quantum sunt
creature tue. quia sic dicit sapie.
xi. diligis omnia que sunt: & nichil
odisti eorum que fecisti Intem enim
peccatores creature tue sunt a te di
lecti. quod te fecisti servum ut eos libe
rares: et mori voluisti ut eos redime
res saluum fac in me per spem in
prophetam sicut ait apostolus ad rom. vij.
Spes enim salui facti sumus in dextera tua |
in propitiatione tua et exaudi me ut
ad salutem perveniam in omnino
cutus est in sancto suo in viro sancto
qui in alio peccato dicit Audiam quid
loquat in me dominus deus. Deinde se
quod vox domini dei dicitis in exultabo |
de iustis sic dicit psal. lxxij. Gaudebit
sponsus super sponsam et diuina si
amam in sperabo de societate bono
rum malos qui prope a iniquitate
fugiendo sicut sibi inquit que me alia
mala que fecerunt oppresserunt divina
filiam iacob. ut habet gene. xxxij.
in a oualle tabernaculorum in humi
lem penam fidelium huerantium in tra
vicia que in hoc mundo velut in ta
bernaculis sunt. non manentes sic
seculi amatores. sed ut peregrinam ab
celesti patriam transseunt. in dorum
penam a victoria in dimitat in vi
ste remunerato reddendo vnicuique
mercedem secundum suum laborem. Et ne
quis de bonis suis superbia at a sibi
ea ascribat consequenter subiu

git. **Q**uis est galaad. I. a me
habet homo testimonium bonoꝝ
opm: q̄ non q̄ seipm̄ commendat p̄
batus est q̄. Galaad aceruus ce
simonij interpretat̄. **q̄ meus est
manasses**. I. a me hab; homo vt
posterior hoc est terrenoz obli
tus ad anteriora viz celestia osequē
da seipm̄ extendat vt dicitur ad
philip. iij. **Manasses** em̄ obliuio
interpretat̄. **Et effraim**. I. v. feuditifi
catio et omnis p̄fectus sp̄ualis n̄
est ab homine: s̄ est **l. suscip̄o capi
pitis mei. I. d. d. e. d.** Quasi dicat. susci
pitur a deo largiente. **Vnde apl's
v. ab eho. iij. Deus incrementum
debit.** Hec aut̄ tria viz t̄o opatio.
mundi obliuio a p̄fectus in bono
sp̄ualiter cōcedunt fidelib; a dño
largitōe. q̄bus ne noceant latro
nes v. demones supponit eis domi
nus regē de quo subdit. **I. Vda
rex meus**. I. confessio regis mihi
ista tria dona: q̄ ip̄a confessio latro
nes v. suggestiones dyaboli a mo
tus carnales destruit: et regnum
cōscientie in pace a peccatis cōser
uat. Nā uba confessio interpretat̄:
et quod rex iste bñ regat sūme ne
cessaria ē sapia. que eū docet at q̄d
bonū sit aut malū. **Vñ addit. Mo
ab lebes sp̄i mee**. **Moab** interpreta
tur a qua magna a s̄igt̄ sapientiaz
paty: i. qua sacra scriptura cōtine
tur. **Lebes** est studij in quo caro
hois deo quie scdm̄ q̄s dñi ecclē. vt
timo. **Frequēs meditatio** viz scri
pturaz: carnis est afflictō. **Sapia**
igitur que acquirit̄ i studio sacre
scripture docet discernere inter bo

num a malū v. in confessione a est
robur sp̄i mee adipiscendi patri
am celestem ad quam aspiro. **Vñ
apls ad rō. xv. Quecunq; scripta
sunt ad nostram doctrinā scripta
sunt. vt p̄ patientiā a cōsolatōem
scripturaz sp̄m habeam.** **I. I. I.
ydumeaz**. I. que frena interpretatur
signē peccatores. ad quos **l. exten
dam calciamentū meū**. I. v. exēpla
humanitatis mee vel scōꝝ. **Calcia
mentū em̄ fit de corio mortui aial.**
Mortua aialia sunt sancti qui mor
tificauerūt corpa sua p̄ p̄m̄am. et
multi eorū se morti p̄ xp̄o tradi de
runt. quoz cōuersatio relicta ē no
bis in exēplū. **Ipsoz em̄ exēplo
multi cōuersi sunt ad p̄m̄am. vñ
subdit xp̄s. l. mihi a hemigene**. I. v.
peccatores. **l. amici facti sūt**. I. v. cō
filiati sunt p̄ penitentiā qui pri⁹
erant inimici p̄ culpam. **Sed quia
pauci sunt qui de vita seculari ad
dñm cōuertuntur. querit domin⁹**
**Quis deducet me in ciuitatē mu
nitam**. I. v. in cor vallatum a obsti
natum multis vicis. **l. aut quis de
ducet me in ydumeam**. I. v. in men
tem terrenas delicias amantem.
quasi dicat. **Nullus nisi tu ip̄e. qui
solus conuertis ad te cor peccato
ris. vnde vir iustus de se non pre
sumens a peccatoribus cōpaties
videns ait. Nonne tu deus**. I. qua
si dicat. **Non sumus digni et potē
tes hoc facere quia tu solus cōuer
ti facis peccatores de via sua mala**
l. q̄ repulisti nos. I. quasi nō egēs
nostro auxilio. **l. a non egredieris
deus**. I. ad capiendū siue ad cōuer

ferendum cor obstinatum. Li virtuti
bus nostris quia hoc non ad nos
infirmos sed ad te pertinet sicut di
xisti psa. xliij. Ego sum qui deleo ini
quitates tuas. propter me. Nos po
tius indigemus tuo auxilio. Unde
subditur. OA nobis auxilium. In
in prosperitate mundi que nociva est.
sed de tribulatione. que iuuat quod
retrahit hominem a peccato et ad
deum redire compellit. nec hoc auxili
um quero ab homine. quod vana sa
lus hominis. vi Jeremias. xvij.
dicit. Maledictus homo qui spem su
am ponit in homine: et a deo recedit
cor eius. Jero. Decima omnibus
ius. Jero. patet. Aliquis spera
uit in impatore in principe in pre
aut matre aut in aliquo negotio.
subito subtractus est spiritus eius in
quo sperauit et euauit salus eius
propter quod nos sperantes. In d.
hugo Et non in nostra pote
tia vel in sapientia. facie?
virtutem. In virtuosa operationem.
Cassi. Ipse in domino facit
eius inquit perseuerans dyabolicas
temptaciones eodem miserante cal
cauerit. Sequitur. Et ipse ad nihilum
deducet inimicos nostros. Quid
tibi fidelissime opus sunt eterna ar
ma qui habere talia per baris auxi
lia. Ipse ei pro te pugnat cui nullus
resistit. Ad nihilum quippe producit
inimicos fidelium suorum quoniam delet eos
de libro viventium ubi sibi scripti
videbantur elati. Ecce mundi istius
tribulatio beata si secundum dominum impe
rium toleretur. ecce humilitatem

ferentis culmine celsiore. quod non
potest deficere cui venit auxilium de
tribulatione. Sine te domine deus vniuersi
sus mundi reus est principatus.
anxia est sibi quod habet potestas: et pro
te gaudet humilitas. Quis possit
enarrare magnificentiam tuam: qui
nosti tribulationes temporales in gau
dia eterna conuertere. et illud apud
te est preciosum quod in hoc mundo
sceleratis hominibus videtur abiectum
Tibi domine laus et gloria in secula
seculorum. Amen.

Psalmus. C. viij.

Deus laudem
Titulus In fine psal
dauid Ex superioribus
patet sensus eius.
Rico De materia huius psal
m. dicit te ait petrus adu
ij. quod littera huius psal
m intelligitur de
passione christi spiritualiter quantum
ad hoc quod fuit traditus a iuda tra
ditore qui ex auaricia motus fuit
ad hoc et iudei ex inuidia. unde di
citur. In diebus illis exurgens pe
trus in medio fratrum dixit. Viri
fratres oportet impleri scripturam
quam predixit spiritus sanctus pro
os dauid de iuda qui fuit dux eorum
qui comprehenderunt iherosolimam. Et sub
dit postea. Scriptum est in libro
psalmorum. Et epatum eius acci
piat alter: cuius locum impleuit
mathi. **Cassi.** Per totum quidem
as. psalmum loquitur

dominus christus in forma humana
nitatis assumptus. In prima parte
inrepat iudeos ac in dani q mala
p bonis creatori suo reddere malue
runt dicens.

Deus pater laudē
meā ne facieris. **Hug**
ne faceri pmittas. quā me refu
scies. q̄a os peccatoris. Ividelicet
cetus sacerdotum dicens. In be
elzebub principe demoniorum de
monia enit. Matth. xij. l. a os dolo
si. s. iude probitoris dicens. Aue
rabbil super me apum est.

Nico Iudei enim fuerūt emē
tes christum a iudas
fuit venditor: et culpam vtrorūq;
simul describit sicut verba emētis
et vendentis simul cōcurrunt vnde
subditur. Te oculi sunt. s. iudei et
iudas. aduersum me lingua dolo
sa simul tractando de traditione
mea. Et prius iudei. s. sermōib;
odii circūdeuerūt me. dicitur Jo.
vij. Samaritanus es a demoni;
hates. Et expugnaverunt. s. ml
tis i peris psecuti sūt. me. Et
sine causa. vnde subditur. Pro
p̄ort me diligere. s. p bono qd
eis feci. sanando eorum infirmos.
vnde me diligere deberēt. detra
bant mihi. dicitur Job. ix. Nos
scimus. quia hic homo peccator ē
Legō autem orabam. s. pro ipis
persecutori. **Aug** Quo dñico
bus meis. **Aug** Quo dñico
cemur. vt quando aliq̄s sentim;
ingtos. oremus pro nobis primi
tus. vt animū nostrum de o mise
rāte atq; opitulante vācam; quo

ferimur in vālciscendi cupiditate.
atq; animo nostro sedato a paca
to. oremus etiam pro ipis detra
ctoribus nostris vt securi dicam;
dimitte nobis debita nostra: sicut
a nos dimittimus debitorib; no
stris. Sequitur. Et posuerūt ad
uersum me. s. v contra me. mala p
bonis. hoc dedit cum subiūgit
dicens. Et odiū pro dilectōe mea.
hic est omnis et magnus reatus
illorum. Hanc dilectionem in euā
gelio. Mat. xxij. cōmemorat dicens
Iherusalem iherusalem quociens
voui congregare filios tuos quē
admodum gallina cōgregat pul
los suos sub alis et noluit.

Calli Consequente de iuda
capite multa dicitur etiā misere
impios iudeos qui filij ipis imita
tione sceleris existerunt. Vnde di
cit. Constituē. s. constitues. su
p eum peccatorem. s. dyabolū
qui merito peccator dicitur quoniam
am delictū traditionis domni ab
ipso sumpsit initium. Ite subdi
tur. Et dyabolus stet a dextris eius.

Collect Vt q̄ me noluit ha
tere dominum a ma
gistris: habeat dyabolū p pte sua.

Hugo Quoniam iudicatur. s.
particulari iudicio i
mortali in extremo iudicio. exe
at. de cōgregatōe iustorū. Lōdem
pnatus. Iam illis quib; dicitur.
Ite in ignem eternum. Et orō eius
fiat in peccatum. Ite
Peccavi. tradens sanguinē iustū;

O. iij.

conuersa est in desperationem: et
abiens laqueo se suspendit a ex h^o
dominuz magis offendit q̄ q̄ tra
didit d^o. **Nico** **L**ant dies
eius pauca] q̄d
factum est q̄ cito post traditionē
dominicam seipsum suspendit **L**et
ep̄atum eius] v̄ apl̄atu] **L**accipi
at alter] sic factum est. quia bea
tus mathias loco eius electus est
vt habetur actu. **H**ic nota q̄ ep̄i
sunt apl̄orum successores vt etia
in decretis habet. xxi. caplo in no
uo testamento **L**at filij eius or
phanizet vxor eius vidua] quod
factum est ipso suspenso. **E**go p
istam pphetiam iudas vxorem ha
buit et filios. **E**tiam filij iude dicitur
iudei qui traditione eius secu
ti sunt de quibus subditur. **M**u
tantes] tanq̄ vici incerti q̄ eant
] transferantur filij eius] v̄ delict
iudei de loco ad locum tanq̄ vagi
] mendicent] in omnibus bonis
p̄ impatores romanos spoliati] a
eiciantur de habitationib⁹ suis] quia de tota iudea fuerunt iudei ex
pulsil. **S**crutetur fenerator] **T**is
larō hebraica habet. **S**crutetur ex
actor] **O**mnem substantiam eius] **I**ste exactor fuit tytus qui prece
pit omnem substantiam iudeorū
diligenter inquiri et auferri **I**deo
subditur] **L**a diripiant alieni lato
res illius] v̄ diuicias laboribus
eorum acquisitas. **M**oraliter iste
verfus sic exponitur. **S**crutetur fe
nerator omnem substantiā eius.
Cassio **D**ebitor quando ad
soluendum ydone⁹

non est. fenerator eius a iudice p
cepta licentia ingreditur domum
obligati sui. et omnia que habe
re potest diripit: a satisfact sibi p
pecunia mutuata. **S**ic a dyabolus
quando peccata hoibus multa cō
gregauerit a in eis obstinata vlti
tate prestitit. accipit potestate
vt obnoxij obligati sui substan
tiam diripiat et pro libitu suo de
humana sibi spolia cōne satisfaci
at. **H**oc nūc optatur iude vt datus
in potestate dyaboli omnibus bo
nis spolieur. **A**lieni quoq̄ sūt spi
ritus immundi quibus dyabolus
tanq̄ ministris imperat ad nocen
dum. **Q**ui alieni dicuntur quia a
regno dei probatur extranei. **I**sti
labores diripiunt mādata domini
transgredientium dum eos bonis
spiritualibus priuauerint perce
pta licentia **S**equitur adhuc de de
structione populi iudaici cū subdit.
Nico **N**on sit illi adiutor] quia nullus populus au
sus fuit iuuare iudaicum populū
contra romanos. **p**mo etiā agrip
pa rex qui erat iudeus noluit eos
iuuare sed magis iunxit se roma
nis. vt dicit iosephus i libro de iu
daico bello] **N**ec sit qui miseratur
pupillis eius] quia milites roma
ni sine misericordia parci eos occi
derunt. et partim captiuabāt ml
tipliciter affli
gentes. **Iero** **R**ūde te mi
fuiſtis i babilonia. habuistis ibi
prophetas daniel. ezechiel. lxx.
annis fuiſtis i captiuitate. a postea
reuiſtis in patria. **N**ota ānos a xp̄o

vsq; ad Jeronimū. Ecce nutie qua
dringenti anni sunt quae non est
missus ab vobis p[ro]pheta. et quare de
reliquit vobis dominus. tunc dere
liquistis. dominum et ydola cole
batis et miserabatur v[est]ri deus.
Nunc cum non colitis ydola. qua
re derelinquit vobis dominus. Raco
est hec quia dominū crucifixistis
et interfecistis: et ideo non erit vo
bis adiutor. Sequitur.

Nico Hant nati eius in i
terit[er] q[ui] xliij. anno a
passione christi delatauerunt eos
romani In generacione vna delea
tur nomen Jero q[ui] p[ro] romanos
eius. Jero delecta ē. Jero
solima: et populus ille delatus est.

nicola Et illi qui remaserunt
de iudeis dispersi sunt
p[er] vniuersas p[ar]tes orbis et subiecti
alijs gentibus. ita q[ui] faciunt popu
lū p[ro] se nō habentē aliquā terrā.

Jero Videte demenciam d[omi]n[us]
crucifixerunt eū. q[ui] xliij. an
nos dedit eis ad penitentiam.

Nico Consequēter o[mn]idit q[ui]
iudeorū successores fue
runt puniti pro peccatis parentū
dicens In memoria re deat im
quitas p[ro]m eius viz iude et iudeo
rum In aspectu domini vt punia
tur et peccatum matris eius lib[er] ē
synagoge infidelis nō delectur i
fca. xliij. annos predictos. Illi qui
tractauerunt de morte christi erāt
mortui saltem pro maiori parte.
sed eorū imquitas fuit ad memoriā
reducta. q[ui] in v[er]m[en]d[ic]ā mortis xp̄i
captiuitas fuit sup[er] p[ro]p[ri]m induc[t]a

Hugo Sed quae p[ro] peccato
p[ro]m puniuntur filij
cum scriptur sit. ezechielis. xvij.
Filius nō portabit iniquitatem patris.
Ad quod videtur q[ui] filius nō por
tat iniquitatem patris vt punia
tur p[ro] patre etnalic. s[ed] q[ui] q[ui] puniē
t[er]p[ro]p[ri]e p[ro] p[ro] delicto patris
Si vero imittetur p[ro]m in delicto:
tunc non tm[en] t[er]p[ro]p[ri]e. s[ed] etnalic
etiam puniē. Vnde merito puniē
fuit filij iude et vxor eius. q[ui] ea cō
medebant que ipse iudas d[omi]no fu
rabatur. et etiā puniē sunt filij iu
deorum qui p[ro]p[ri]es suos i peccato se
cuti sunt. p[ro]sequēdo nomē xp̄i de q[ui]
bus subdit Hat o[mn]ia d[omi]n[us] sp[iritu]s.

nicola q[ui] illi qui remanserunt p[ro]
maiori parte obstinati
sunt in infidelitate. et sic sūt o[mn]ia do
minam. Et addit semper.

Cassi Quia a regno eius ali
enati in iehenne cōtra
rietatem iusticia faciente miti d[omi]n[us]
sunt. Nam cu; dominus sit etna be
atitudo: contra ipsum fieri bene di
citur. qui p[ro]p[ri]e v[er]lōne dāpnat.

nicola et dispeat de tra memo
ria eorū quantum ad to
num: q[ui] de eis nō remanet nisi me
moria ad malū eorū scdm q[ui] dicit
puer b. p. Memoria iusti cū laudi
bus: et nomē impiorū putrescet.
Cōsequēter subdit causa dicte pu
nicōis cū d[omi]n[us] Pro eo q[ui] nō ē reor
datus facere misericordiaz.

Hug Rec iudas fecit m[er]ita; q[ui]
bona paup[er]um furabatur.
nec iudeus similis qui in xp̄m ma
ximaz fecit credulitate. vñ subdit

Let ipse ppls iudaicus psecutus
est homi **Nico** .ne natu cuius
deitatem psequi no poterant. Lmo
pca mendicium xps em dixit vi
tam valde paup em. a copundū
v afflictū. corde. lex ingratitude
iudeorum. mortificare. v vt eum
ocide. **Jero** Lacrie a copundio
rent. xpi erat. qm perse
quentes eum non potuit sabiare.
eo q noluerunt penitete.

Nico . Et dilexit maledictō
nem. que imprecatur
psecutoribus innocentiuz. deuto
xxvii. Letre **Hugo** Judas op
niet ei. tauit illā
maledictionem dñi dicentis Mat.

xxvi. **Ve** hoi illi. p que filius hois
tradetur. Et iudei habuerūt illam.
quā sibi pñs optauerūt. dicētes.
Mat. xxvii. **S**anguis eius sup nos:
et sup filios

Nico . Propē qd
nostros psecutionē
atrocissimā sustinuerunt a rōmis
Let ipse iudas et iudaicus popu
lus. noluit benedictionem. que
in lege imprecatur pro operibus
mie. cū dī. **B**ū misericordes: qm ip
si miam cōsequenti. et elongabif
ab eo. qz rōni nō fuerunt miserti
populo predicto. **E**t induit ma
ledictōem sic vestimentum. v fuit
circūdatus maledictionibz. sicut
hō circūdatur vestimēto. Et qz pca
huius maledictōis nō tm tetigit
iudā a iudeos in exterioribz bonis
s etia i interioribz viz anime a co
poris. **I**deo subdit. et intrauit. **b**i
cta maledictō. sic aq interiora ei.

Castio . Qñ deliberavit facere
qd ei fuerat de morte
dñi dyabolica il piraco e suggestū
Let sicut oleum in ossibz eius. qñ
effectum pessime suggestionis in
audita pueritate opleuit. **ic**do.
sicut oleū sūt delectationem fatino
ruz qd sic corp? pñōis molliter i
gredit. vt ipm quada3 iocūditate
pmulceat. **delcēt** qd stat malis
mentibz accidere qm in scelere suo
aliqua delectatione gloriant. **H**
at ei sicut vestimentū quo operit.

Hugo . v qñ vestimento opia
tur maledictō e. Let sic
zona qua semp precingitur.

nico . qz fuerūt hac maledictō
ne ligati. et sic violente
tradi extra terram suā. et captiua
ti. in qua captiuitate abhuc pdu
rant. In fine at hui? maledictōis
cōdubūt psalmista in psona xpi
hois dicēs. **H**oc opus eoy. v hec
pena q predicta ē p malo ope red
bita ē.

Hugo . Lq detrahunt
iudeis. **m**ibi apud do
minū. p infidelitate. **l**a q loquunt
mala adūsus aiā meā. v huma
nitatē meam. negātes me resurre
xis.

Nico . Sequit confirmatio
orōis p meliore i pñ
cipio hui? pñ nūc dicētis ad pñz
Et tu dñe dñe. **l**ex an geloꝝ et
hom.

Castio . Dec expetio af
nuz. **sedum** suauissi
me precatōis ostendit.

nico . **f**ac meuz. **l**sm mīaz. **l**me
suscitando a morte cor: pis
lppē nomē tuū. v vt nomē tuū
glorificet p meā exaltationem. qz

fuas ē mia tua. **I**sanans omnes
mor. **H**ugo per quam generi
bos humano voluisti
subuenire. **I**tera me. **I**a iudeoz
psecutio a morte p resurrectione
q. **E**geas a paup ego sum.

Aug⁹ Egestas a paup tas nō
firmitas ē ex qua cru
cifus. **J**ero **D**ate cōsolatio
est. **J**ero neq paupes qz do
min⁹ vobiscū paup ē. **E**t cor meuz
conturbatum est intra me.

Hugo **E**go in cruce pende baz
et sāguine meo laua
bā foras eoz: et ipsi nolebāt age
re pñam. **E**t ex hoc opund⁹ a con
turbat⁹ sūi a dixi. **P**at ignosce ill⁹:
quia nesciunt quid faciunt.

Mico **L**e Jait ymbra aīz dē
dīnat ablatu sū. **D**e vi
ta pñā p mortē. **V**n̄ **M**arci. xv. dī
Mirabatur pylatus si iā obisset
Let excussus sum sicut locusta.

Gre **X**xi. libro moraliū **Q**uid
hoc loco locuste noie mī
reptoris nostri resurrectione desig
nat. **T**eneri em se a psecutorib⁹
vsq ad mortē p tūlit: sicut locu
sta excussus ē. qz ab eoz mamb⁹
salu subite resurrectionis euolauit.

Genua mea infirmata sūt a ieiū
ni.

Cassi **L**egim⁹ dñz xpm. xl.
o. dies ieiunasse: genu
a tū eius infirmata eē nō legim⁹.
Melius g genua ad ipsius mem
bra referant. que reuera infirmata
sunt qñ apli in passione ei⁹ dispfi
sunt. **Q**uid em plus potuit eē infir
mius qz vt petrus negaret. a reliq
turbā fidelium lateret. **I**de aug⁹.

Mico **A**d trām enim xps. xl.
dieū esurijē a laborib⁹
ac vigilijs multis passus ē fatiga
tionez corpis. q maxime sentit in
gemb⁹. eo q sustinet pond⁹ corpo
ris. **V**n̄ dī. **J**ob. iij. **I**hs aut fati
gatus ex itinē se debat sup fontē.

Jero **D**ate cōsolationem o
mo nocte ieiunādo: si qdē
et hoc dñs fecit. **E**go at dico q qñ
ieiunat monachus. fortior fit ieiū
nio. **E**t nos qñ ieiunam⁹ et facies
nre pallide sūt. et qñ se dividemur.
cognoscim⁹ nosmetipsos tūc pul
chiores apparere xpo. **T**ales mili
tes diligit xps cū ieiunijs vacāt.
ānona nrā a esca ieiunū est. qre s
qz in ieiunio victoria ē: et i victoria
trūphus. **D**eniq a apls nō in sa
tūrate. s in infirmitate gloriaf.

Sequi **H**ugo **L**a caro mea. **I**q
tur. **H**ugo in sepulchro ia
cebat mortual. **I**mmutata est. **V**m
meli⁹ mutata est p resurrectionē
et hoc l. propter oleum.

Cassiodorus. **P**pter
gratiaz
dūmā **I**psa est enim grā q car
nis infirmitatē in immō: litatis glo
riam cōmu
tauit.

Hugo **V**n̄ de in
dicit. **I**n ipso sperauit cor meū: et
ad iutus sum. a resoruit caro mea
viz p grām resurrectionis. **C**ōsequē
ter adhuc enumeāt i pperia q pfi
di iudei in ipm expēderēt cū subdit
dicēs. **E**t ego fact⁹ sū opprobri
um ill⁹. **I**udeis p ignominiaz cru
cis. **V**idēt me. **I**n cruce pēdēt: **L**et
mouēt capita sua. **I**sanādo me

Vnde **Matth. xxvii.** Pretereuntes autē blasphemabant eum. mouētes capita sua. **Adiuua me domine deus meus.** si passione humanitatem meam confortando. saluum me fac. a morte me resuscitādo. secundum misericordiam tuam. Causā subūgit dicens. **Et scient quod manus et potestas tua hęc.** sopata ē. **Et tu domine fecisti eā.** viz. misericordiam ut per meā passionē redimeretur genus humanum. **Malebent illi.**

nicola. quod iudei in malicia obstinati apostolis gloriā resurrectionis christi predicantibus malebcebāt. **Actu. xix.** ubi dicitur. **Cū autē quidā indurarent et nō crederent. malebcentes viā dñi coram omni multitudine.** Paulus discedēs ab eis segregauit discipulos et. **et tu benedices.** quia predicatio nem apostolorum confirmauit per curationes languidorum et suscitationes mortuorum. ac alia dei beneficia quod dicunt benedictiones in sacra scriptura. **Id subditur.** **Qui infurgūt in me confundant.** quod ex dictis miraculis confundebantur adūsarii veritatis. **Seruus autem tuus letabitur.** in dextera tua collocatus. **Ecce contrariuz accibit iudeis.** Putauerūt enim christum confundere et ex eius confusione sibi gaudiū acquirere. sed christus adeptus est gaudiū a ipsi confusione. que eis predicat cum subdit. **Induantur qui detrahūt mihi pudore.** **Id factum est quoniam christum resurrexisse audierūt et apostoli hoc ubique predicauerunt.** et opiantur sicut **dyplote.** et tanquam duplici vestimē

to **Confusione sua.** **Aug.** ut viz corā deo a hominibus erubescant. **Grego.** ix. libro moralium duobus modis in hac vita hominem iudicat deus: quod aut per mala pñtia inferre iā tormenta sequentia incipit. aut tormenta sequentia flagellis pñtiibus extinguit sicut vox angeli ad iob in apoc. dicitur. **Ego quos amo arguo et castigo.** **Nisi enim delictis exigentibus iustus iudex et nunc et postmodum quosdam peccet: de iniqis psalmista non diceret.** **Induant sicut dyplote de confusione sua.** **Confusione ergo et dyplote induti sunt.** qui iuxta reatus sui meritum et tpeali et perpetua aduersione et pena feriunt.

Collect. **Dee sit. xxx. malebentes quibus sententia iudicis eterni percussit et percussit in anima iudam vendentem et iudicem ementem pro. xxx. denarijs saluatore. sicque pro quoque denario notati sunt mortis cauterio. Sequē gratiarum actio ex parte christi hominis dicentis ad patrem.**

nico. **Confitebor domino in meo confessione laudis.** **Et in meo multo laudabo eum.** **Id correficatum fuit in christo quando post resurrectionem suā discipulis suis apparuit manifestans ipsam resurrectionem ad laudem dei patris.** **Qui assistit a dextis pauperis.** **Hugo.** **Id est mei qui fui pauper rebus et amicus in passione.** **Jerom.** **Dyabolus ad**

de terra iude stetit a dominus ad dexteram michi stetit. Ut saluam faceret a persecuentibus.

Rico Si uideis animam meam in uoluntate me su-
scitatus a morte. Vel est vox populi
fidelis gratias agentis et dicentis.

Hugo Confitebor domino in
laudabo eum non te-
pidel accidit se sed in uis in
corpe quod mente eius psalmodia
cantando in ore meo. et non per uica-
num in medio multorum. in ce-
desia. laudabo eum quia semper
laus eius in ore meo. quod astitit pec-
cata emittendo. la dextris pauperis
saluet populi christiani.

Aug Non ut ei multiplicaret
annos uite cito finien-
de neque ut eius augetet pecuniam
aut eum faceret corporis uiribus
fortem uel ad tempus sanum sed
ut saluaret faceret a psequentibus
tam demonibus quam prauis homi-
nibus animam meam. Salua sic
autem a psequentibus anima si non
eis consentiatur ad malum. Non
autem eis consentitur cum astitit
dominus a dextris pauperis ne ip-
sa paupertate et infirmitate succubat

Cassiodorus Quintus psalmus
est eorum qui
lacus de domini passione locuti
sunt uirgini. xxi. xxiii. liii. et. lxviii. et
psalmus. Cxiiij. Virgo peperit messias
uinit. agnus immaculatus occisus
est. redemptor surrexit a mortuis
mundus audita credit et adhuc
uide? similit se nescire quod totus
mundus agnouit. Presta a domine

obstinatis conuersionem. la men
obscuris in credulis fidem ut pro
quibus in cruce positus orasti pi
ditantibus subuenire digneris.
Nam quibus suadere iusta non pos
sumus recte pro illis tibi domine
supplicamus qui es benedictus in
secula seculorum. Amen.

Psalmus. C. ix.

Dixit domi
n^o domi
no: sede a dextris

meis. Titulus. psalmus dauid

Rico Per hoc patet quod dauid
est autor huius psalmi
qui loquitur de christi diuinitate
et de uerbo incarnato quod proba
tur primo per dictum saluatoris.

Matth. xxij. ubi dicitur Congrega
tis autem phariseis interrogauit
eos ihesus dicens. Quid uobis ui
detur de christo: cuius filius sit di
cunt ei. dauid. Et ait illis. Quomo
do ergo ipse dauid in spiritu uo
cat eum dominum dicens Dixit do
minus domino meo: sede a dextris
meis. Et subditur. Si ergo dauid
uocat eum dominum quomodo eius
filius est. et nemo poterat ei respo
dere uerbum quia pharisei diuini
tatem christi ignorabant per quod
christus est dominus ipsi dauid
ut hic patet a filius eius secundum car
nem sicut dicitur. **Mat. i.** Liber ge
neracionis ihesu filij dauid. etiam quod

iste psalmus loquitur de christo
secundum eius humanitatem per dictum
apostoli ad hebreos et ubi per litteras
huius psalmi probat christum maiorem
angelis dicens Ad quem autem an-
gelorum dixit aliquis Sede a dextris
meis quousque ponam inimicos tu-
os scabellum pedum tuorum quasi
diceret Nulli. Ideo subdit. Nonne
omnes sunt administratores spiritus et
in ministerium missi. Probatio autem
non fit nisi ex sensu trahitur secundum quod dicit
Augustinus contra Vincentium donatista.

Cassio. Sanctissimus igitur
propheta in secretis altis-
sime contemplationis euectus in
primo versu inestimabilia verba
refert que omnipotens pater om-
nipotenti et coeterno filio sibi dixit
naturam simul deitatis et humani-
tatis ostendens.

Glo. Et loquens
de futuro per
modum preteriti propter certitudinem
prophetie dicit.

Dixit. In ore carnali protulit
sed eterna dispone per ordinauit
More nostro loquitur propheta cum
ait. Dixit deus pater
minus. **Nico.** deus pater
meo. et pro filio suo: quem dauid
dominum vocat ratione diuinitatis
sue. Geminatio ista videlicet.

Cassi. Dominus domino meo.
et personam patris et fi-
lij competentur expressit: et una
naturam deitatis euidenter ostendit. Quid
autem deus ab eterno disposuit con-
sequenter declarat dicens. Sede a
dextris meis. **Jero.** deus non sedet: as-
sumptio corporis

christi sedet. Huic ergo precipit
ut sedeat qui homo est qui assum-
ptus est. **Cal.** Nam si naturam dei
est. tatis excogites. que
locum potest habere partis sinistre
vel dextre qui omnia ubique pleni-
fima maiestate implet. **Victori**
igitur filio et per sanctam incarna-
tionem totius mundi triumphato-
ri post resurrectionis gloriæ ho-
norabilis confessus offertur.

nico. De qua dicitur. **Marci**
timo. Et dominus quidem
ihesus postquam locutus est eis. assum-
ptus est in celum sedet a dextris dei.

Hugo. Id est in potentibus
bonis dei patris.

Cassiodorus. In qua
parte po-
nendi sunt qui a perfidis diuinitatis
munere segregantur. Iuxta illud
Pater volo ut ubi ego sum. illic sit
et minister meus mecum. Abiecit
ergo. Donec ponam inimicos tuos.

nicola. In deos qui persequi
ti fuerunt christum
ad mortem. scabellum pedum tuo-
rum. et subiectos tibi. quod vide-
mus impletum. quia illi qui de iu-
deis crederunt sunt christo subie-
cti per fidem. Illi vero qui increduli
remanserunt: sunt membris christi
subiecti quia in terris principum
christianorum manent sicut serui
et abiecti. Nam inter sacraenos
habitare non permittuntur: ut a
fide dignis narratur.

Hugo. Nota quod B. donec est
affirmatiui seu iudici-
ui omni tempore. Et quousque negatiui siue

exclusiui omnium temporum ut
habetur **Math. v. Joseph** non co-
gnouit eam donec peperit filium
et nunquam cognouit. Ducisq; fuerit
verba patris ad filium: que recita-
uit propheta: nunc autem se ouer-
tit propheta ad loquendum ipsi
christo.

Nico **[Virgam vir-**
dicens. **Nico** **tutis tue]** et po-
testatem docendi in omnibus lin-
guis et faciendi miracula ad con-
firmationem doctrine. **emittet do-**
minus **christus** p apostolos **Lex-**
syon] **Ista** missio fuit facta in mo-
te syon ut dicit **Jeromimus** in epi-
stola ad paulinum. **Apostoli** em
aliiq; discipuli christi spiritu san-
cto confirmati egerunt ad predi-
candum p orbem gloriam christi
Vnde **psa. ij.** dicitur est **De syon** exi-
bit **lex:** et verbum domini de iheru-
salem. Et quia p doctrinam et mi-
racula apostolorum illi qui per or-
bem propter ydola christum pse-
quebantur. conuersi sunt ad fide;
et subiecti ipsi xpo dicitur **[dominare]**
tu christe **dominaberis.** **Tracta-**
cio **romana** **habet.** **et** **dominaberis**
in medio inimicorum tuorum]

Hugo **in** **cordibus** **eorum;**
p fide; qui p̄us erat
inimici per incredulitatem.

Nico **Notandum** **vero** **q** **po-**
testas docendi prebca
conuenienter figuratur p virgam
quia doctores hebreorum antiqui-
tis portabant virgam in signu;
doctrine. Similiter pastores ecclie
baculum portabant: et apostolis
ad predicandum missis. **Mat. vi.**

dicitur. q non potest nisi virga;
tantum. Similiter potestas mira-
cula faciendi p virga; designatur
Vn moysi misso a domino in egi-
ptum dicitur exo. iij. **Virga** quo-
q; hanc sume in manu tua si qua
facturus es signa. Consequenter
ostenditur equalitas christi ad
patrem que ouenit ei ratione na-
ture diuine: que est eadem in p̄e
et filio **Et hoc est quod dicitur** **[Ce-**
cum principium] **Principium** di-
citur hic deus pater sicut a **Ioh.**
dicitur. **In principio** erat **verbu;**
id est filius erat in patre.

hugo **dicit** **ergo** **pater** **filio**
[Cum principiu;]
et eadem auctoritas dominandi et
principandi est michi. **teum.**

nico **Est** **enim** **filius** **cuz** **patre**
vnus in natura et distin-
ctus in persona; et hoc importat
hec didio **teai.** **vnione** **distictoz**

Castio **Sed** **hic** **sacri** **quem**
admodum sit prin-
cipiu; in principio videlicet pater
in filio. nequeunt intuei: quod ta-
men manifestum erit oibus elcis

Nicola **[in die virtutis tue]**
Hoc **est** **i** **claritate**
patris **que** **est** **dies** **sine** **node** **Vn**
de **in** **apoc. xxi.** **Non** **enim** **non** **erit**
illuc. **in** **qua** **die** **videtur** **ap̄te** **vire;**
christi **quantum** **ad** **deitatem** **et**
humanitatem: **quia** **sandi** **in** **pa-**
tria **reficiuntur** **interius** **in** **aspa**
humanitatis **eius.** **ut** **dicit** **Aug?**
super **Iohannem.** **Ite** **subdit** **[in**
splendribus **sanctorum].** **Castiodo**

Quādo in resurrectione lucebunt
ipfi sancti sicut sol. et ita purifica
ti atq; conspicui erunt vt illaz ma
iestatem queant cordis oculis in
tueri. Consequenter ostendit con
substācialitatem filij cum patre.
Vnde dicit pater. **Ex vtero**. hoc est
ex archano substātie mee. ex ipa
videlicet deitate. totū ex toto. oīpo
tentē de oīpotente. hūmē de hūie. sū
mum ex summo qđ nulla inuesti
gatio null⁹ sensus possit attingere
quem ad modū valeat cōprehēdi
s. quō ante lucife cū genui te. an
te p̄ductionē stellaz. que luciferi
nomine designantur sicut totum
a parte nobiliori denominat. et p
cōsequens gnācio filij p̄cedit cre
acionē celi. cū quo facte sunt stelle
Tempus at sequit motū celi. sicq; an
tps nō ē nisi eternitas. Ergo in etē
tate eterna ē gnācio filij dei. Dicit
enim pater. **Iero** Nō hateo vterq;
ter. **Iero** s̄ ex vtero genui
Dico qđ nō possum me aliē iudica
re patrem nisi vobis locut⁹ fuero.

Cassio Narratio ē ineffabi
lis intellectu. in cōpre
hēnsibilis cogitacō. sup̄ creaturaz
oīm vires que angelorū qđ sup̄at
sensuz et tñ nobis se cape put po
tuissē indulget Cōsequenē agit
ap̄teta de xp̄i sacerdotio cui subū
git dicit. **Iurauit dñs**. v̄ firmē
statuit non filio genito an̄ secula
s̄ iaz xp̄o qđ ex maria v̄gine nat⁹ ē
Hugo Deus p̄i legit in tri
bus locis iurasse. s.
hic xp̄o **Ite** d̄d̄ in ps̄. **C. xxxi. dicit**
Iurauit dñs dauid veritatē. **Item**

abrahā. **genef. xxiij. dicit**. Per me
metipm iurauit dicit dñs. **et non**
penitebit eū. v̄ nō retractabit. **De**
mitētia em̄ nō cadit in deū: iuxta il
lud. v̄ reguz. xv. Neq; hō ē vt agat
p̄miam. **S; videt** otrarium cū dicit
ibidē. **Demitt** me. qđ constituerim
saul regē **Solutio**. **Lo** quē hūma
no more **Quid** aut iurauit dñs. de
clarat cū subdit. **di. tu es sacerdos**.
Cassio Qui semel te p nob ob
dit apls. **Talis** em̄z debeat v̄
nobis esset. p̄tisey. sc̄us. innocens
et impollutus. segregatus a pecca
toribus. et excelisior celis fact⁹. **In**
eternum. quia dominus christus
p̄manet in gloria sempiterna.

Mico Declarat hoc sacerdoti
um cū subiungit dicit
Lebz ordmē melchisedech. Quia
sicut obtulit panem a vinuz in sa
crificium vt habetur **genef. xiiij.**
Sic christus in sacrificio euchar
stie consecrat corpus suum a san
guinem. quia in hoc sacrificio ip
se est sacerdos a hostia. Sequitur
vox prophete ad patrem. cum dicit
tur. **Omnis**. **Iste** sacerdos
christus existēs. **A dexteris tuis**.
Aug Et interpellans p no
bis tanq; sacerdos in
trans sancta sanctorum id ē in se
creta celorum ipse. **confragit** die
ire sue. v̄ v̄m̄ dicit e sue. **reges**. De
quibus dicitur est in secundo psal
mo. **Isti** fuerunt **herodes** a **ponci**
pylatus a principes iudeorum re
gentes populum de quibus hero
des a pylatus fuerunt relegati in

eritū p̄ imp̄atorē remanumet
p̄ncipes iudeoz p̄ rōnos exēmi
nati. **Seq̄ Hugo** **Judica**

bit inacio
tur. **Hugo** **Judica**
bit inacio
bit inacio

mbus. **Hugo** **Judica**
bit inacio
bit inacio

discuriet p̄ suos ap̄los re
barguendo peccata gentiliū: et si
qui eoz ad eum conueru uoluerit

implebit **Cassi.** **bus huma**
tuas.] **Cassi.** **bus huma**
tuas.] **Cassi.** **bus huma**

nis faciet peccata coruē a noxia
de lida emendaōne saluterima
dispire. a sicl. **coquassabit** **humi**

liabit **capita.]** **corda que cōtra**
deū erigunt peccando **in terra.]**
in uita multoz.] **et nō oīm. h̄ illo**

rum q̄ conuertunt. q̄ dyabolū diū
sis sequunt erroribz a peccatis. cū
suerint corde capite suo sine du

bitatione quas **Aug.** **hoc fit**
santur. **Aug.** **hoc fit**
santur. **Aug.** **hoc fit**

hugo **crisi iudicio**
huc itā intelligit. **Judicabit in a**
tiombz.] **in a cōes cū assessoribus**

fuis. a iāctis de q̄bus dī. sapie.
ij. Judicabūt sc̄i nacōnes: et de lo
m̄ saluatis **implebit tuas.]** **sc̄i**

angeloz.] **Qd̄ alibi orat̄ p̄ p̄ta di**
ens. Benigne fac dñe in tō volun
tate tua syon: ut edificentur muri

ih̄rlm. coquassabit capita in te
ra mul **Nico** **grauiter dam**
pnabit tirānos

hui⁹ mūdi qui fuerūt principes a
capitanei multoz in terra hui⁹ se
culi. Cōsequēnt̄ oñdit vñ ptās iu

in uia p̄ntis uite. a maxime in sua
passione. p̄pter qd̄ dixit iacolo re
Tobi **Mat. xx.** potestis bibere cali

cem quē ego bibiturus sū. **Qz** **āt**
p̄ torrentē intelligat̄ ip̄tus tribu
lationis patet ysa. xxx. **Spūs ei⁹**

reliut torrens iundās vsq̄ ad me
dū colli ab p̄ndas gentes in ni
chilū. Xps ḡ de torrentē a de fluxu

seu ip̄tu tribulacōis bibet.] **p̄lea**
exaltabit caput.] **Seipsum exalta**
uit qui est caput omnium.

Grego **riij. et. xxxiij. mora**
liuz. qz hoc qd̄ mo
riēdo in sepulchro posuit resurgē

do sup̄ angelos eleuauit. Vel d̄
exaltabit caput oibz dñand. sic
dicit apostolus ad philipp. ij. Nu

miliauit seipsum factus obediens
vsq̄ ad mortem: p̄pter quod deus
exaltauit illum q̄. Deus eternus

atqz in cōmutabilis in sua natura
p̄manens dignatus est assumere
humanitatem nostram vt ueterē

hominem inuouaret. vt de peccato
re iustum. de mortali faceret imor
talem. de alieno ḡgni sui interet eē

participem. ne p̄maginem suā in
confitentibus pateretur p̄ire quā
annihilare uoluit crudel̄ inimic⁹.

Collect **Nos igitur karissimi**
de uite hui⁹ torren
te. exemplo saluatoris nostri bibē

tes. illuc euz sequamur corde. vbi
eum corpore credimus ascendisse.
desideria terrena fugiam⁹. nil nos

iam delectet in infimis. qui patrē
habemus in celis.

Gre. **sup̄ euangeliū Marci**
ultimo. sed hoc nobis

est magnope perpendendum. q̄a
qui placidus ascendit terribilis re
briet: et quicquid nob̄ cū mansuetu
dine p̄cepit: hoc a nob̄ cum distri
ctione eriget. Nemo ergo indulta
p̄me t̄pa p̄uipendat. Nemo curaz
sui dum valet agere negligat. q̄a
redemptor noster tanto tunc in iu
diciū distriatior veniet quāto no
bis ante iudiciū patientiam ma
gnam p̄e. **Col** Studiam⁹ ergo
rogauit. **Col** vitam nostraz
corriget a que ignoranter huma
na fragilitate peccau⁹ cū omni bi
ligentia emendaē nō differam⁹.
quatinus cū nos ab hac vitav
cauerit nos patos iueniat quos
secum in dextera sua cū electis suis
feliciter collocandos ducere digne
tur domin⁹ noster ihesus xp̄s cui
cum patre a spū sancto ē honor et
gloria in secula seculorū. Amen.

Psalm⁹. Cx.

Confitebor
In p̄cedenti ps̄ adū
est de sacerdotio xp̄i
et eius sacrificio q̄d
est eucharistia. In isto agit de eu
charistie efficacia. quia sic bap̄tis
mus est quedam spūalis gn̄acō
sic eucharistia est regeneratoꝝ
spūalis nutritio. Et tñ hoc agitur
hic de quibusdam alijs opibus
d̄m̄is. ex quibus omnib⁹ deus lau
dandus est. Et ideo huic ps̄ p̄mit
titur p̄ titulo alla q̄d siḡt laudate
deū sicut diffuse sup̄
dicū est. **Ev. ps̄. Cassio.**

Et iste ē ps̄ apud hebreos alpha
beti ordine decoratus. Cui⁹ alpha
beti huic ps̄ ac alijs appositū ve
pater hylarius dicit. causa talis
est. Scimus paruulos a rudēs p̄
lras erubiri vt paciētie p̄cepta cō
quirant. Sic hm̄oi ps̄ pueris a im
sipientibus dant. vt p̄modia eo
rum q̄si quibusdā elemētis decen
tibus istruant. Populus itaq; te
atoꝝ in diuersis mundi p̄tib⁹ ag
gregatus p̄mo ingressu ps̄ cōfite
ri se dicit d̄no in cōgregatōe iusto
ruꝝ. vbi est eterna laus a sine fine
p̄recomium. vnde dicit.

Confitebor
tibi d̄ne. **Mico** cōfessio
ne lau
dis. nō solum labijs sic de illis de q̄
bus dicit d̄ns. ysa. xxix. p̄pls hic
labijs me honorat: cor at̄ eorū lon
ge est a me. sed etiā laudabo t̄. In
toto cor de meo. Intellectu. s. et affe
ctu vnde **Aug⁹** qd̄ valet stre
dit. **Aug⁹** pius labioꝝ
vbi cor est

Hugo Hec autē
mutum. **Hugo** laudatio.
non tñ debet esse deuota s̄ etiā di
secretariū subdit. **In ostio iustorū**
vno temere s̄ ex discrecōe nō pro
terrenis p̄ncipaliter s̄ p̄ bonis et
nis cōsequendis. **Locū** autē huius
laudacōis dēdarat d̄cēs. **Let cōgre
gatōe**. v. in ecclia fidelū vbi cōgre
gant iusti. Cōsequēt ostēdit cās
laudis p̄mo cōmēdāns d̄m̄ a ma
gnitudine opacōnis dicens.

**M. a cōe mūdi a i ei⁹ guberna
tōe** **Lex q̄ sita in oēs vltates ei⁹**
q̄ si aliquis q̄rat rōnem opm̄ dei

iueniet q̄ oīa dependent ex ei⁹ me
 ra volūta. **Hu.** Ac si dicat oīa
 te et grā. **Hu.** q̄ aiq̄ voluit bñ
 et sapi. **Rico.** Prop̄ qd̄ ex sū
 ent fecit. **Rico.** is opib⁹ magis
 est laudand⁹. Vnde adhuc s̄b̄ d̄c̄
Confessio a magificēcia op⁹ ei⁹.
Augusti⁹. Quid magificē
 eius q̄ iustificā ē
 impiū. Et opus fortasse hōis p̄c̄it
 istam magificētia dei vt cū fuerit
 peccata cōfessus iustificai mereat̄
Hu. Magnum op⁹ dei fuit pau
 lus a ali⁹ persecutores ecclē
 cōfisi et cōfessi sūt fidem xp̄i a mag
 nificē opati sūt miracula faciētes
 et oīa aduersa p̄ xp̄o paciētes. Hec
 est cōfessio et magificēcia q̄ sūt
 opus dei quia xp̄s opatus est ea
 in illis qui dixit apl̄s iob. xv. Si
 ne me nihil. **Aug.** Quid ḡdi
 potestis facere. **Aug.** ci⁹ q̄a cui
 vlt̄ miseretur a quē vult obdurat
 nūq̄ iniquitas ē apud deū. s̄b̄ h̄c̄
Dugol. Iusticia eius. Iqua red
 det vniūq̄ sc̄dm̄ opa sua. **manet**
in leu. **Cal.** Cū peccatorib⁹
 dixit. **Ite** in ig
 nē et nū q̄ patus est dyabolo a mi
 nistris eius. **Et** iterū q̄n̄ fideles ad
 uocauerit d̄c̄s. **Venite** benedicti
 patris mei p̄cipite regnū quod vo
 bis patū est ab origine mūdi. Sic
 in vtraq̄ parte iusticia d̄m̄ p̄petu
 a et in cōmuta. **Rico.** ē pomē
 racio d̄m̄e laudis ex bñficō eucha
 ristie et p̄mo pomē hui⁹ sacramē
 ti cōdicio ai d̄c̄t. Memoria. Vñ
 sc̄d̄ndū q̄ cōdicio eucharistie re

spu v̄itē p̄ntis est nutritio spūa
 lis que fuit figurata in vetri testa
 mēto vt māna q̄ deus nutritiuit fili
 os isrl̄ in deserto vt h̄ctur. exo. xvi.
Cib⁹ at̄ ille eāt valde sapid⁹ et nu
 triuus saltem bonis sc̄dm̄ q̄ d̄c̄t̄
 sapie. xvi. **Panē** patuz de celo p̄sti
 tisti eis sine labore oē delcāmētuz
 in se h̄nt̄. **Malis** at̄ eāt insipidus
 et aboiabilis. Vñ dicebāt. **Pu.** x
 xi. **Aīa** n̄ra nauseat sup̄ cibo isto
 leuīssimo. Sic eucharistie cibus
 sapid⁹ ē gustu spūa h̄ nutritiū in
 grā ip̄is hōis. **Prop̄** q̄ d̄c̄t̄ salua
 tor. **Iob.** vi. **Si** q̄s manducauit ex
 hoc pane viuet in eternum. **Malis**
 est valde nociuus sc̄d̄ndū quod d̄c̄t̄
 ad cor. xi. **Qui** māducata bibit in
 digne iudiciū sibi manducat a bi
 bit. **Prop̄** quod d̄c̄t̄. Memori
az fecit mirabilia suorum miseri
coris et miserato: dominus: et sc̄m̄
dedit timentibus se. sc̄licet cor
 pus suum in sacramento eucha
 ristie prop̄ter quod reduciuntur ad
 memoriā mirabilia dei que fecit
 filiis israhel in donatione manne.
 Deinde describit̄ efficacia eucha
 ristie respectu vite future que habet
 efficaciam introducendi ad vitā
 beatam si deuote sumatur et prop̄
 ter hoc nominatur viaticum a quā
 tum ad hoc d̄c̄t̄. Memor erit
in seculum testamenti sui. **Hoc**
 est huius sacramenti quod d̄c̄t̄ ē
 testamentum de quo d̄c̄t̄ur priā
 ad chorin. xi. **Dic** calix nouuz testa
 mentum est in meo s̄gūme. Vir
tutem operum suorum. v̄ efficaciam
 huius sacramenti a deo nobis

collatū annuntiabit populo suo. Quia per seipsum christus annuntiat auit apostolis a apostoli ecclesie primitiue. a sic consequenter annuntiat in ecclesia quotidie. Que autem sit virtus huius sacramenti annuntiata subditur. **Et det illis hereditatem gentium.** Et vitam beatam ab quam introducit hoc sacramentū. **HUGO** Et dicit vita beata hereditas gentium. quia regnum celorum iudeis reprobatis datum est gentibus in hereditate. **Im** illud **Matth. xxi.** **Auferetur a vobis regnum dei dabitur genti facienti fructus eius. Opera manuum eius.** **Quo** id est potestatum eius maxime in hoc sacramento sunt. **Veritas** quia ibi continetur corpus christi verum. **Et iudicium** vite. sumentibus hoc sacramentum deo te. **Et iudicium** mortis eterne. scilicet sumentibus indigne id est indebite. **Et cetera omnia mandata eius.** maxime de consecratione a huius sacramenti. videlicet quod in eius commemoratione debet offerri. **Confirmata** tam in euangelio quam per miracula videntur. **In seculum seculi.** quia post ista non expectatur alia mandata facta in veritate. videlicet a christo qui est testis fidelis et verus. **Et equitate.** quia omnia mandata tua equitas. **Prebicum** autem sacramentum instituit christus in cena imminente sua passione. **Vnde** consequenter dicit **Redemptionem** misit dominus populo suo. **Tunc** enim deus pater misit populo suo redemptionem quando christus

ex obedientia dei patris venit ab sua passione: per quam redemptum est genus humanum. **Mandauit** in eternum testamentum suum. quia tunc instituit eucharistie sacramentum quod vocatur testamentum. **Vnde** dicit christus in eius institutione **Matth. xxvi.** **Hic** est sanguis meus noui testamenti. **Et** ad **ex. xi.** dicitur **Hic** calix noui testamenti est in meo sanguine. **Per** hoc autem quod dicitur in eternum designatur quod huic sacramento non succedunt alia sicut sacramentis veteris legis successerunt noui testamenti sacramenta. **Isti** autem sacramento succedit vita beata in qua est plena fruitio ipsius christi contenti in hoc sacramento: cuius deitate beati refectuntur interius a humanitate exteriori. **Im** quod dicit **Augustinus** super **Job.** **Quod** autem mandatis dei a specialiter mandato eucharistie sit firmiter obediendum ostenditur. **Et** in fertur. **Sandum** quantum in se formaliter. a effectiue obediendum. **Et** **terribile** inobedientibus. **In** nomen eius. quia ipse est iudex viuorum a mortuorum. **Vnde** ad **phil. ii.** **Debit** illi nomen quod est super omne nomen. **Et** quia per timorem dei deducit omnis a malo. **Prover. xv.** **Ideo** subditur **Initium sapientie timor domini.** quia recedens a malo accedit ad bonum sibi oppositum. **HUGO** Est autem quadruplex timor. scilicet mundanus. **Iste** eligit peccare ne perdat bona terrena. **Et** est

timor humanis. **I**ste refugit peccare ne leaatur in corporali vita. Est a timor seruilis. **I**ste timet peccare ne puniatur tormentis gehenne. Est et timor filialis. **I**ste timet peccare ne priuetur dei amore et eius murrat offensam de quo dicitur ecclesia. **T**imor domini expellit peccatum. Et quia sunt multi qui se putant esse sapientes quia sunt intelligentes licet non habeant vitam bonam. **I**deo subditur **Intellectus bonus** supple est **L** omnibus facientibus eum. et qui faciunt ea que facienda esse intelligunt. Nam non facientibus intellectus malus est et nocius quia sicut dicitur luce. **S**eruus sciens voluntatem domini sui et non faciens plagis vapulabit et verberabitur multis. Et quia omne bonum a deo habetur. **I**deo laude est dignus. **V**nde subditur **Laudatio eius** manet in se. **Cassio** Ecce in alium seculi. **C**assio. tunc psalmi tota declarata est. populus iste fidelis a diabolica prauitate liberatus gratias agens deo sententiam religiose mentis expressit quod et huius facere debent qui deuoti sunt et in illa celesti ierusalem a beatitudine constat esse pagendum. **L**audatio eius nullo clauditur termino quia nec finem habet vel habere potest eius beneficius. **H**ic laudatur quia peccatores liberat. **H**ic dicitur quia deuotos coronat. **M**elior ergo alleluia in titulo psalmi iste cognoscitur suscepisse quia a laude domini nostri iesu christi fecit in

iciam et finitus est in laude christi qui est benedictus in secula seculorum. Amen

Psalmus. Cxi

Beatus vir qui. Titulis alleluia. **P**ro cuius expositione dea

est super psalmum Cy. In aliquibus tunc libris additur christi alleluia reuersionis aggei et zacharie. sed hoc non est in hebreo neque in translatione **Jeronimi** et ideo additum est sub aliquo expositore pro utilitate sua

Hugo Iste vero propheta aggeus et zacharias non fuerunt tempore dauid qui hunc psalmum composuit. sed multo tempore post

Aug quia ambo prophetae inceperunt infra unum annum post transmigrationem babilonis inter quam et tempus dauid. xiiij. generationes inueniuntur sicut **Matheus** euangelista

nico Ad intellectum testatur. **nico** vero huius psalmi sciendum quod licet beatitudo sit reddenda pro operibus virtuosus generaliter tunc per quandam appropriationem dicitur reddenda specialiter pro operibus misericordie. **V**nde dicit saluator. **Matth xxv. Venite** benedicti patris mei possidete paratum vobis regnum a constitutione mundi. **E** furium et debistis mihi manducate etiam propter hoc in presenti psalmo dicitur reddenda felicitas pro operibus misericordie. **S**ed sciendum quod felicitas que potest haberi in